

Thon pos-
tálatos in-
No. 2347
T. Telefon
Bucuresti
No. 560, e
K. Telefon
No. 12, e
K. Telefon
No. 12, e
K. Telefon
No. 12, e
K. Telefon
No. 12, e

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPLAP

Arany 5 lej
Szombat, 1937. december 25.
5698. EV. XX. ÉVF.
Tebet 21. 294. SZAM.

Miért nem kapta meg a kormány a 40 százalékot

A kormány helyén marad és koalíció útján próbálja biztosítani a parlamenti többséget

A nemzeti parasztpárt karácsony harmadnapjára nagygyűlést hívott össze Bucurestibe. A Dreptatea szerint a kormánynak már csak egy kötelessége marad hátra: lemondani

Bucuresti, december 24. (Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi hetek túlfűtött hangulatát és lázas feszültségét néhány napos nyugalm váltja fel a belpolitikában. A karácsonyi ünnepek csendje azonban csak látszólagos és viszonylagos értékű lesz. A közeljövő politikai alakulásának bizonytalansága rá fogja nyomni nyuglatlanító bélyegét ezekre a napokra is. A politikai világ megkülönböztetett érdeklődéssel tekint január elseje felé, midőn a szakosos újról ünnepségek keretében az uralkodó néhány pregnáns mondatban szokta legfelsőbb véleményét nyilvánítani a történelmi és teendőkről.

A kormány bukása precedens nélkül álló helyzetet teremtett a politikai életben. Pillanatnyilag szabadon dolgozik a fan-

tázia a lehetőségek között, amelyeket egy kormányképes parlamenti többség hiánya nyitott meg a politikai fejlődés számára. Nem kevésbé komoly gondokat idézett elő a választások kimenetele a mandátumok elosztása tekintetében, mert a törvényhozó egyszerűen nem készült fel egy olyan esetre, hogy a kormány megbukhatik és ezért csak nagyon homályosan intézkedik ilyen lehetőségre. A parlament összeállításának kérdése tehát pillanatnyilag éppúgy nyitva áll, mint az a probléma, hogyan fog Tatarescu kormányképes koalíciót biztosítani, a maga számára, vagy pedig milyen megoldást fognak találni illetékesek arra, hogy az ország egysége, zökkenésmentes kormányzását és az anarchia megakadályozását biztosítsák.

visszahatása lesz a román közelet jövőbeni fejlődésére. Nem lehet tudni, mi következik. Nem nehéz azonban megérteni, hogy Tatarescu második kormánya nem lehet tartós. Elsősorban nincs meg az erkölcsi autoritása, másodsorban fölöttébb kényelmetlen helyzete lesz a parlamentben, ha továbbra is ostromállapottal, cenzurával és dekrétumokkal akarna kormányozni.

A Curentul szerint a kormány nem mond le, hanem megjelenik február 17-én a parlament előtt. Levezetik az igazolási vitát, majd megkezdődik a válaszfelirati vita. Kormánykörök hangsúlyozzák, hogy az új költségvetést meg fogja szavazni a parlament. Közben a kormány igyekszik fog az ellenzéki frakciókkal megegyezni. A kormány egyes tagjai az azonnali lemondás mellett foglaltak állást. Ez azonban ma már nem valószínű. Bizonyos kényes helyzet elkerülése érdekében el fognak tekinteni a kormány lemondásától. Minden eshetőségre felkészülve, a kormány előbb a szenátus elé fogja terjeszteni törvényjavaslatait, miután a szenátusban szolid többség fölött rendelkezik. Ha azonban az ellenzéki erők átszaporosítása nem sikerülne, úgy a kormány felveti a bizalmi kérdést és le fogja vonni a konzekvenciákat. Ebben az esetben a parlament elkerülhetetlenül fel lesz oszlatva és keresni fognak egy életképebb megoldást.

A nemzeti parasztpárt a kormány lemondását követeli

Maniu az újságírók előtt kijelentette, hogy a választás eredménye elhatározó befolyással lesz az ország jövőbeni politikai fejlődésére. A Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja a kormány azonnali lemondását követeli. Kinek a nevében kormányoznak a liberálisok akár 24 óráig is, azok után, hogy a nemzet elvette őket? — teszi fel a kérdést a Dreptatea, amely az alkotmány szellemében követeli, hogy az ország olyan kormányt kapjon, amilyent akar. A liberális kormány azonnali lemondása: az egyetlen kötelesség, amelynek teljesítése még reá vár.

A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa Maniu elnöklété alatt gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy karácsony harmadnapjára nagygyűlést hívnak össze a fővárosba. A gyűlés szónokai Maniu, Lupu, Mihalache és Madgearu lesznek. Dr. Lupu, akit Bucurestiben és Falcuban egyaránt megválasztottak, lemond képviselői mandátumáról és jogszerinti szenátorságát tartja meg.

A ma reggeli fővárosi lapok azt a hírt közlik, hogy a központi választási bizottság nem tudott egyhangú döntést hozni a két százalékot el nem ért pártok mandátumainak kérdésében. Ezért körkérdezt intézett a pártokhoz, fejtsék ki véleményüket, hogy mi történjék a kispártokkal.

Miért nem kapott 40 százalékot a kormány?

A Timpul az eseményeket kommentálva, megállapítja, hogy a választások eredménye a választók öntudatának kialakulását biztosítja. Sem a városokban, sem a falvakban nem hagyják magukat az emberek igéretektől, korrupciótól eltéríteni: mindenkinek meghallgatnak, minden lakomán részt vesznek, de szívük szerint szavaznak. A kormány, nem számíthatva többé a választók befolyásolására, urnalopáshoz, jegyzőkönyvek meghamisításához, stb. keltett volna, hogy folyamodjék. Ezt a lehetőséget azonban kizárta az ellenzék páratlan felügyelete. A Maniu-Codreanu meg egyezés ebből a szempontból eredményesnek bizonyult. A visszaélések megelőzésére és azonnali szankcionálására tett intézkedések minden ilyen lehetőséget elváltak.

Ami a kormány választási gyengeségét illeti, ennek okát elsősorban a liberális pártban belüli egyenetlenségekre hivatkoznak az illetékesek. A négyéves kormányzás alatt sok liberális pártívrőt kielégítették, de sokan maradtak kielégítetlenül is. Emiatt ugyszólván nincs olyan liberális szervezet, melyben nem volnának disszidensek. A kormányon maradás csak fokozta az elégedetlenségeket, mert a legtöbb helyen ugyancsak a régi maradtak az élen. Az elégedetlenség nemcsak, hogy nem támogatták a kormányt, de egyenesen szabotálták, az élen lévők pedig fáradtaknak bizonyultak. A párt elánját nem fokozta az a tudat, hogy maga a párt vezére, Dinu Bratianu az utolsó pillanatig a hatalomon maradás ellen foglalt állást. A német párttal, valamint a vaidistákkal és iorgistákkal kötött kartell csak komplikálta a helyzetet. Kölesönösen sorozatos elégedetlenségek keletkeztek: a kimaradtok sértődötten félrevonultak, vagy éppen szabotálták a kormánylistát.

Számos helyen a liberálisok a vaidistákban bíztak és viszont, ami ugyancsak illuzóriusnak bizonyult.

Ami a jövőbeni politikai fejlődést illeti, liberális körök szerint a parlament meg-

nyitása tehát február 17-ike előtt semmilyen változás nem várható. Az ország addig sem áll parlament nélkül, miután az alkotmány értelmében rendkívüli esetekben az új parlament megalakulása előtt összehívhatók a régi törvényhozó testületek. Az új parlament megalakulása után ki fog derülni, hogy a kormány tud-e maga köré olyan politikai alakulatokat csoportosítani, amelyeknek segítségével kormányozhat. Csak abban az esetben lesz kénytelen lemondani Tatarescu, ha ilyen koalíciót nem sikerül összehoznia. Ha erre sor kerülne, úgy nyitva marad a kérdés, megbiz-e az uralkodó más pártot koalíció létrehozásának megkísérülésével, vagy pedig feloszlatja a parlamentet anélkül, hogy más pártnak adna megbízást egy kormányképes koalíció szervezésére.

Mint hogy a képviselőházban 337 képviselő foglal helyet, a többség biztosításához 200 képviselőre van szükség. A kormány és a vele kartellben lévő pártok mintegy 160 mandátum fölött fognak rendelkezni. Még 40 képviselőre volna tehát szükség. A nemzeti parasztpártnak körülbelül 90, a vagsárdának közel 65 képviselője lesz. Sem ezekkel, sem a 16 mandátum fölött rendelkező gheorghistákkal nem társulhat, mert túlságosan mély köztükk az ideológiai és módszertani különbség. Maradna tehát a cuzistákkal (39 mandátum), Iuniákkal (8-10 mandátum) és Argetoianuval (6-8 mandátum) való társulás. A cuzisták azonban a belpolitikában kizárólag az antiszemitizmust kultiválják, a külpolitikában pedig a hagyományos vonalról való eltérést. Már pedig ez a két feltétel kizárja a társulást, ha csak Goga nem lesz hajlandó mindkét ponton engedményeket tenni.

Nem mond le a kormány

A „Prezentul”, Madgearu lapja, a következőket írja:

„A liberális párt hatalmon maradása olyan eseményt idézett elő, amelynek mély

VILAG TOKR

Kialakult frontok

Olaszországnak a Népszövetségből való kilépésével a nemzetközi politika képe elvesztette zavaros és homályos vonásait. Annak ellenére, hogy az angol konzervatív politikusok állandóan azt az illuzórius tételt hangoztatták, hogy meg kell akadályozni Európának és általában a civilizált világnak ideológiai frontokra való széthullását: a valóságban ez a szakadás nagyjában megtörtént.

Az a körülmény, hogy Eden az angol alsóházban kénytelen volt erőlyes hangokat megpendíteni Olaszországnak, helyesebben az olasz imperializmusnak az arab világban folyó igatásai ellen, hogy az angol admirálisok a legkomolyabban foglalkoznak az angol flotta csendesóceáni összpontosításával, hogy a francia hadirepülés vezérkari főnöke Londonban a francia és angol légiflották együttműködéséről tárgyalt: Mindez annak a jele és bizonyossága, hogy Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok a gyakorlatban komolyan keresik az együttműködés és a közös önvédelem útját.

S minél inkább nő a japán imperializmus étvágya, melyet Kinát akarja elnyelni, minél erősebben fog összekovácsolódni a római és a berlini tengely, annál inkább kényszerülve lesz úgy Párizs, mint London a tényleges helyzet konzekvenciáit levonni és a diktatórikus államok egységes frontjával szemben a maga szintén egységes frontját kialakítani.

Az elkövetkezendő 1938-as év kétségtelenül el fogja dönteni, hogy igaz van-e Mussolini jóslatának, mely szerint századunk a fasizmus százada-e. El fog dőlni, hogy a nyugati és északi demokráciák elég erősek-e arra, hogy gátat vessenek a fasizma terjeszkedésnek és ezzel a háború kitörésének, vagy pedig a demokráciák elég erőseknek fognak-e bizonyulni arra, hogy megtartsák pozícióikat és a gazdaságilag csúszó diktatúrákkal szemben megmutassák gazdasági és erkölcsi erejük fölényét?

Mindenesetre igen sok függ attól, hogy Kinában és Spanyolországban hogyan fog alakulni a helyzet. Japán katonai sikerei kétségtelenül jelentősek. De a sikerek mögött Japán belső életében súlyos válság jelei mutatkoznak, amelyek kétségessé teszik, hogy a japán imperializmusnak sikerülni fog-e végleges győzelmet aratni az egységes és hősiellenálló Kína fölött.

Abban az esetben, ha Anglia és az Egyesült Államok között sikerülni fog olyan megegyezést létrehozni, amely biztosítja az angol és amerikai flották csendesóceáni együttműködését s Kína anyagi és erkölcsi támogatását: a belső zavarokkal küzdő Japán aligha fog tudni olyan döntő győzelmet kicsikarni Kinával szemben, mely a Távokzeleten hosszú időre biztosítani tudja egyeduralmát.

A spanyol frontokon szintén tisztázatlannak látszik a helyzet. Ahogyan Attlee örmeg állapításaiából kitűnik: a spanyol köztársasági hadsereg koránt sincs legyőzve, Madrid behírdetett ostroma elmaradt, sőt Terruelnél a spanyol kormánycsapatok jelentős és sikeres offenzívába kezdtek. Ez azt bizonyítja, hogy Olaszország és Németország őrjási anyagi és erkölcsi támogatása ellenére sem tudott Franco tábornok döntő győzelmet kicsikarni és így a fasizma világfront európai pozícióit megerősíteni.

Delbos középeurópai útjának eredményeit úgy a francia, mint a többi jobboldali sajtóorganumok általában leicsinylően ítélik meg és szeretnék teljesen red-

ek

mandátumokat a gár-
A székely megyékben
került behozni a ma-
sikban Gyárfás Elemér,
József és Udvarhely-
os kaptak szenátori

rzet közül a kormány
mandátumot megszer-
sibukott. A nemzeti pa-
(I. C. Petrescu), Szi-
és Coroiánu)' Argea-
(k), Cernautiban (Tana-
lexievici), Storojinetben
a Mindent a Hazáért
ntban (M. Manoliescu)
átumot.
adista is a szenátusba:
escu-Bárlad személyében
ben és Tutóvában vá-

vihar pusztosporusban

er 23. (Rador). Borzal-
égig a város környékén,
at okozott. A szél ereje
földhöz csapott, vagy
n sok ember megsebe-
át súlyosított el az or-
ajó éppen a Boszporusz-
a vihar. A hullámok
hajót, amely 10 perc
zonót tagu legénységé-
partra vergődni. A ha-
ntették. Több hajó sorsa

nem ismerte szág abesz-hódítását

er 23. (Rador). Kapeso-
azon kezdeményezésével,
esszinai olasz hódítást,
yminiszter kijelentette,
milyen határozatot nem
ésben.

a sztrájk- a Párizsban

er 23. (Rador). Az Als-
lyzetének egy része ma
hajlandó munkába lépni
alt a Goodrich 8 nap
almazottaival. Néhány
a a gyárüzem udvarát.
ak elő incidensek.

zon kívül még két színhá-
ól jelentik: A lapok hír-
színházon kívül elégtel-
színházak is, melyek fe-
a kárt tett a tíz a Daryl-
A szerencsétlenségnek
ilt áldozata van.

DRADO

art, Str. Bursel 3.
Universitáti)
ökölőbb családi lakálja,
és utólrébetelen prog-
ocal, zenével, akrobatiké-
mutatványokkal, élen

KONG

o amerikai sztárral.
ányv és Lapkandó k.
Strada Baron L. Pop 14
szaszán: 18-60.

szaszán: 18-60.

ménytelennek feltüntetni. Akik csodát vártak ettől az utól, azok kétségtelenül csalódottnak érezhetik magukat. Tény azonban, hogy Franciaország kelet-európai szövetségeseinek hálózatában nem mutatkozik az a veszedelmes törés, amelyet a jobboldali sajtó hangoztat. Ha a kisanant egyes tagállamai, mint Jugoszlávia is, a pillanatnyi érdekek nyomása alatt el is tértek régi intranzigens politikai vonaluktól: ez még nem jelenti azt, hogy adott helyzetben a kisanant nem fog teljesen egységesnek mutatkozni s kivonhatja magát a francia-angol befolyás alól, mely egyedül képes arra, hogy megvédje a német és olasz imperializmus fenyegetéseitől.

S minél közvetlenebb lesz a Róma-Berlin tengely háborús fenyegetéseinek veszélye, minél élesebb lesz a diktatórikus államok diplomáciájának támadása a népszövetségi elvek ellen, annál bizonyosabb, hogy a Párizs-London-Washington-tengely annál erőteljesebb nyomást fog gyakorolni a kelet-európai helyzet alakulására.

Ha a megegyezés lehetséges lett volna, vagy egyáltalában lehetséges lenne a ró-

mai-berlini tengelyei, úgy ez a megegyezés már régen megtörtént volna. Am minél többször hangoztatják az angol kormányférfiak az ideológiai frontokra való szakadás veszélyét, a tények azt bizonyítják, hogy a fasiszta államok annál inkább ragaszkodnak a maguk ideológiájához, amely ideológia a demokráciák széttörését és Európának Németország és Olaszország imperialista akarata alá való törését célozzák.

A világpolitika elkövetkezendő 1938-ik éve tehát valószínűleg a kialakult frontok jegyében fog zajlani. Bármeunyre üdvös lett volna ennek elkerülése: a tények kényszerítő ereje mégis gyors léptekkel viszi Európát egy olyan helyzet kialakulása felé, amelyben a tényekkel szemben való meghátrálás, a strucc-politika sokkal kedvezőtlenebb kilátásokat teremthet a demokratikus államok számára, mintha nyílt sisakkal állanak szemben a szintén nyílt ellenfeleikkel, amelyek nem hajlandók az európai béke fenntartása érdekében azokat az áldozatokat meghozni, melyeket a demokráciák már eddig is meghoztak, csaknem önfeláldozásuk erejéig.

Hírnia Mozgó

Karácsonyi ünnepek alkalmával érdekes 165perces filmet mutat be:

Kínai banditák.

melynek izgalmas cselekménye a mai Kínában játszódik le. Főszerepben az amerikai filmvilág legkiválóbb jellemzésze

Boris Karloff

Műsoron kívül hangos híradó!

Hogyan halt meg Rudolf osztrák trónörökös?

Nyilvánosságra hozták a trónörökös adjutánsának emlékiratait. A trónörökös bucsulevelei. Az „utolsó út”

Bécs, december 24. A napokban érdekes feljegyzések jelentek meg a Neues Wiener Tageblatt hasábjain, Giesl Arthur báró, volt lovassági tábormegvezető hátyagától. Giesl báró fiatal korában Rudolf trónörökös adjutánsa volt, aki feljegyzéseiben megemlékezik a tragikus végű osztrák királyi utolsó óráinak történetéről is. Ezt a ténnyt ugyanis mindegyik homály borította. Senki nem tudta, hogy közös elhatározással mentek-e a halálba Vecsera báróné és a trónörökös, vagy pedig a báróné fivérének bosszúműve volt a tragédia, amelynek igaz lefolyását politikai okokból annakidején eltitkolták.

A Giesl-féle feljegyzésekből vesszük a következőket:

A trónörökös 1889 január 28-án délután érkezett Mayerlingbe, ahová este megérkezett a trónörökös sógora, Filipp Szász Kóburg herceg, majd a trónörökös barátja Hoyos gróf.

Vecsera Mária, a báróné később fiakeren utazott Mayerlingbe, az ismert Bratfisch kocsián. Loschek lakáj a bárónét bevezette a trónörökös lakosztályába. Kóburg herceg és Hoyos gróf nem tudták, hogy a vadászkasztélyban tartózkodik Mary báróné. Január 29-én, kedden közölte a trónörökös, hogy nem vehet részt a vadászatban és az azt követő családi vacsorán Bécsben. Azzal indokolta ezt, hogy megvan hűlve és nem érzi jól magát. Nem jelent meg a vadászatra érkezett két barátjának ebédjén sem. Benn maradt Vecsera bárónéval a hálószobában. Loschek azt az utasítást kapta hogy 29-én este, másnap háromnegyedik órakor ébressze fel. Loschek pontosan megjelent az ajtónál, kopogott, majd elment, hogy valamit hozzon és néhány perc múlva visszatért. Az ajtó zárva volt, a lakáj újra kopogott, de nem kapott választ. Erre erősebben kopogott, de mint-

egy most sem jött válasz, a megijedt lakáj elrúgta Kóburg herceghez és Hoyos grófhoz, akiknek elárulta, hogy a szobában tartózkodott Vecsera báróné.

A két ur Loschekkel együtt a hálószoba ajtajához sietett, ok is kopogtak, de minthogy választ nem kaptak, rosszat sejtve börtörték az ajtót. A hálószobában borzalmas látvány tárult eléjük. Az ágyban holtan feküdt Mary báróné és a trónörökös. A trónörökös szájából véres hab ömlött. Az első pillanatban azt hitték, hogy a báróné megmérgezte Rudolft. De nyomban meglátták fején a lövést. A báróné is fejét elkapta, szép szemei megtörtén nyitva maradtak. A revolver ott hevert az ágy mellett a földön. Az éjjeli szekrényen még égett a gyertya. Valószínűnek látszott, hogy Mary báróné előbb halt meg. A szegény trónörökös borzasztóan vívódott a néhány perc alatt, amely a nő halála és az ő öngyilkossága között telt el. A fejpárnán heverték a bucsulevek. Az a levél, amit a báróné írt anyjának és azok, amelyeket a trónörökös írt nejeinek, továbbá Don Miguel Braganza hercegnek és Szögyény osztályfőnöknek. A hálószobát ezután lezárták. Kóburg herceg még ott maradt Mayerlingben, Hoyos gróf vállalta a szomorú misztériumot, hogy a tragikus hírt elhozza Bécsbe, a Burgba. Mindenekelőtt felkereste Ferenczinyé udvarhölgyét, a felséges asszony felolvasonoját, akit arra kért, hogy közölje a hírt a felségesasszonnyal és pedig olyan formában, hogy vadászat közben bal eset történt. Ferenczinyé azonnal megjelent a császárné előtt, aki tovább adta a hírt a császárnak, és pedig a trónörökös nejeinek. Hoyos gróf ezenfelül elment még Paar grófhoz, a császár főadjutánsához, minthogy Hohenlohe herceg főudvarmester akkor Budapesten tartózkodott.

Ez a való igazság szegény uram haláláról. Később megtudtuk, hogy a trónörökös nejehez írt bucsulevél egészen rövid volt és így hangzott:

„Most már megszabadultál tőlem és úgy élhetsz, ahogy jólesik. Üdvözlöm Erzsit, a te Rudolfod.” Szögyénynek ezt írta: „Meg kell válnom az élettől.”

A báróné holtteste január 30-ig a halottas szobában maradt. Nagybátyját, Baltazzi Sándort sürgönyileg hívták. Megjött és dr. Auchenhaier udvari orvos intézkedésére a holttestet átszállították a Heiligenkreuzi apátságba. Egész különös módon történt az átszállítás. A halottat felöltöztették, kalapot is tettek fejére, beültették egy kocsiába. Baltazzi melléje ült, az orvos pedig szembe Mary báróné szemei nyitva voltak és dr. Auchenhaier gyakran elmondotta nekem, hogy ez az utja a legborzalmasabb élménye volt. A halottat átvette az apátság papsága és később eltemette. Később gyakrabban meglátogattam a sirt, amely fölfe fekete márvány síremléket állítottak e fölirással: „Vecsera

A Gallia selymek márká hímévének öröndenek

A Gallia selymek a legújabb divat és az elegancia kifejezői

A Gallia selymek kielégítik a legkifinomultabb ízlést is.

A legragyogóbb választék párisi fantasie anyagokban!

CLUJ,
Str. Gen. Neculea No. 2.
(Renner palota)

Gallia

FIÓKOK AZ ORSZÁG ÖSSZES JELENTŐSEBB VÁROSAIBAN

Mary báróné, született 1871 március 19-én, meghalt 1889 jan. 30-án. Kipompázott mint egy virág és letört.

Miután a trónörökös ősei sírjába temették, Bécsben a legvadabb hírek terjedtek el a tragikus haláláról. A hivatalos jelentés szerint szívzselhűdés volt a halál oka, de azt az emberek nem hitték el. Mindenki tudta, hogy a trónörökös makkegészséges ember volt. A bécsi lapoknak betiltották, hogy Vecsera báróné halálhírért (közöljék, nemcsak közvetlenül az eset után, hanem még harminc

év múlva sem. Csak a „Münchner Neueste Nachrichten” hozta Vecsera báróné halálhírét és pedig a trónörökös halálával kapcsolatban. Az idézett lap azt írta, hogy a vadászat alkalmával a kstélyban nagy dáráló volt és Baltazzi gróf összevezett a trónörökös-sel, akit előbb egy pezsgősüveggel inzultált, majd lelőtt. Utána Vecsera báróné öngyilkos lett.

Ebből persze egy szó sem igaz. A trónörökös Mary bárónét ennek bejegyzésével ölte meg, aztán öngyilkos lett.

Fogfájás? BEDORZSOLES HORIA VAL

Delbos meg van elégedve közép-európai utjának eredményével

Január 11-én érkezik Berlinbe Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök

Párizs, december 24. (Rador). Delbos a képviselőház külügyi bizottságának tegnapi ülésén beszámolt a nemzetközi helyzet alakulásáról. A kiadott sajtóközlemény szerint Delbos ismertette a londoni tárgyalások eredményét. Az angol és francia miniszterek — mondja a közlemény — megállapították, hogy nézeteik mindenben egyeznek és hogy egyazon akarat fűti őket az általános enyhülés és megértés létrehozatala érdekében. Delbos közölte, mik voltak közép- és kelet-európai utjának céljai, méltatta azt az udvari fogadtatást, amiben mindenütt része volt és ismertette a berlini és budapesti pályaudvarokon folytatott eszmecsereit is. A külügyminiszter következőképpen megelégedését fejezte ki tárgyalásainak eredménye felől, amelyekből — mondja a közlemény — kitűnik, hogy azon közeledek, amelyek Franciaországot ezen államokhoz fűzik, szorosak és őszinték maradnak és nemcsak az érdek-közösségen alapulnak, hanem népeik kölcsönös érzelmein és azon békevágyán.

Berlin, december 24. (Rador). A Havas jelentése szerint Sztójadinovics jugoszláv miniszterelnök január 11-én Berlinbe érkezik,

hogy visszadja von Neurath német külügyminiszter belgrádi látogatását. A jugoszláv kormányelnök négy napot tölt Berlinben, majd Essenbe utazik az ottani ipartügyi vállalatok megtekintésére.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

I. L. Fogaras. Köszönjük szives sorait. A visszaemlékezéseink nem nyulnak abba az időbe, amikor a megboldogott mester még vidám volt. A kortársak feljegyzéseinek csak egy töredékét lehet felhasználni egy átfogó műben, amelynek kulturtörténeti háttérrel kell adni. Ez a lényeg, nem az anekdota, ami csak színezi, de nem viszi előre az eseményt. Nagyon kérjük, ha vannak érdekeségei abból az évtizedből, közölje velünk. Salom ubracha!

A ka

Cluj, december dr. Ilie Radulescu las karácsonyi sz olvasóinak. A lap erőteljes offenzív ellen a Maniava alatt. A valóságban a kormány, a rációjára dolgozik, mely választási or hogy a Poruncza V. Am ahogy a választé váltak, a Poruntötte magára az köntöst és a gárdakezdte méltatni.

A Por és idő

A 48 oldalas fantasztikusabb gyűjteménye a ha a világ antiszemivalaha is összehoztescu ötoldalas cikktaturák kíséretébészági szerepéről. E a cikk néhány cimetek a zsidók, fojtátkos fajtája. „N rossz szellemé nélkül fia és szélhámos dalom: Izrael vér. „XVI. Lajos zsidó fogjuk megbosszulnyeit.” Ezen utóbbrolva, hogy csak 1dők a következőkészágbán: 28 püspnár, 8800, orvos, katona, 105 ezer r12.850 tisztviselő, ezer munkás, 815 tehát egymillió 900

A továbbiakban követhetnek a ul: Egy kutyát ténemzsidót.” „Meghalamiznát adsz a tény feloldozása t látod a gajt vízbeneki, hogy megme csak Izrael száma ne legyen pihenésé gené, szedd le róladó, ne nyulj hozzá a hatalmat a vére fölött.” „Hafedd be a gödör sz

A Drey mü til

Egy másik cikk göngyölti fel a ködöt Dreyfusig es cikk „A zsidók töcim alatt, — Iorgvatkozással három amelynek konkluzá honnan jöttek. „cseinek jegyzőköny — hangzik egy me ve a cionista szék cikk. A cionizmus Csak arra volt jó, dök elleni reakció delme: a zsidók — kében ugyanez a lentve, hogy a né közönséges hazugs 800.000, hanem 2 Ebből Munteniába 404 ezer, Beszarávinában 195 ezer, 500 ezer, Olteniáb ezer zsidó él. Te marad, honnan m a derék főszerkesz szült a városok z Ebben a k-mutatá 26.893 zsidó lélek számlálásban fog duplája. Ebből k legesen a metódus, a romániai zsidók totta. A metódus

A Porunca Vremii karácsonyi száma

Cluj, december 24. A Porunca Vremii dr. Ilie Radulescu hírhedt lapja 48 oldalas karácsonyi számmal „kedveskedett” olvasóinak. A lap néhány héttel ezelőtt erőteljes offenzívát indított a vasgárda ellen a *Maniava* kötött paktum ürügye alatt. A valóságban Ilie Radulescu részben a kormány, részben a cuzisták inspirációjára dolgozik és a cuzistáknak komoly választási érdekei fűződtek ahhoz, hogy a Porunca Vremii támadjon a gárdát. Am ahogy a választási eredmények ismertté váltak, a Porunca Vremii ismét felöltötte magára az „általános nacionalista” köntöst és a gárda hallhatatlan érdemeit kezdte méltatni.

A Porunca Vremii statisztikái és idézetei

A 48 oldalas karácsonyi szám a legfantasztikusabb és legszemérmelenebb gyűjteménye a hazugságoknak, amelyeket a világ antiszemita a történelem során valaha is összehordtak. Maga Ilie Radulescu ötoldalas cikket irt gyalázatos karraturák kíséretében, a zsidók franciaországi szerepéről. Eleget lesz talán, ha a cikk néhány címét idézzük: „Előzőnők a zsidók, fojtogat bennünket Izrael átkos fajtája.” „Nincs forradalom Júda rossz szelleme nélkül.” „Veszületett perfidia és szélahómság.” „A francia forradalom: Izrael vérszomjából származott.” „XVI. Lajos zsidó hóhéra.” „Sohasem fogjuk megbosszulhatni a zsidók büntényeit.” Ezen utóbbi cím alatt fel van sorolva, hogy csak 1922-ben a boiseviki zsidók a következőket ölték meg Oroszországban: 28 püspök, 1215 pap, 6575 tanár, 8800 orvos, 54.850 tiszt, 260 ezer katona, 105 ezer rendőr, 48 ezer csendőr, 12.850 tisztviselő, 355.250 intellektuel, 192 ezer munkás, 815 ezer paraszt. Összesen tehát egymillió 900 ezer embert.

A továbbiakban illusztrált „idézete” következik a talmudból. Mint például: Egy kutyát többre becsüli, mint egy nemzsidót. „Megharagítod Jehovát, ha alamizsnát adsz a gajnak.” Egy keresztény feláldozása tetszik Jehovának. „Ha látod a gajt vízbefulni, örülj és ne segíts neki, hogy megmeneküljön.” „Az ünnepek csak Izrael számára vannak, a gajnak ne legyen pihenése.” „Ha a szőlőtöke idegen, szedd le róla a szőlőt. Ha egy zsidó, ne nyulj hozzá.” Az isten zsidóknak adta a hatalmat az összes népek javai és vére fölött. „Ha egy gaj gödörbe esik, fedd be a gödör száját kövel.”

A Dreyfus-ügy a Porunca Vremii tükrében

Egy másik cikksorozat a Dreyfus-ügyet göngyölti fel a következő cím alatt: „Judától Dreyfusig csak árulás”. Egy másik cikk „A zsidók történelme Romániában” cím alatt, — Iorga professzorral való hivatkozással háromoldalas cikket közöl, amelynek konklúziója: menjenek oda, ahonnan jöttek. „Izrael titka a Cion bölcsenek jegyzőkönyveiben van lefektetve” — hangzik egy másik cím. Le van leplezve a cionista szélahómság — mondja a cikk. A cionizmus sohasem volt őszinte. Csak arra volt jó, hogy lecsillapítsa a zsidók elleni reakciót. A világ nagy veszedelme: a zsidók — mondja egy másik cikkében ugyanez a dr. Ilie Radulescu, kijelentve, hogy a népszámlálás zsidó adatai: közönséges hazugságok. Romániában nem 800.000, hanem 2 milliónál több zsidó él. Ebből Munteniában 355 ezer, Moldovában 404 ezer, Besarabiában 496 ezer, Bukovinában 195 ezer, Erdélyben és Bánátban 500 ezer, Olteniában és Dobrudzsában 80 ezer zsidó él. Természetesen örök titok marad, honnan meríti ezeket a számokat a derék főszerkesztő. Külön kimutatás készült a városok zsidó lakóinak számáról. Ebben a kimutatásban Kolozsvár például 26.893 zsidó lélekkel szerepel, ami a népszámlálásban foglalt adatnak pontosan a duplája. Ebből kiderült tehát hozzávetőlegesen a metódus, amellyel Ilie Radulescu a romániai zsidók lélekszámát megállapította. A metódus igen egyszerű: megdup-

lázta a népszámlálásból kimutatott zsidók számát.

„Talmudi tanulmány”

Leon Degrelle belgiumi rexista-antisemita mozgalmát kétoldalas cikk méltatja. Egy másik talmudi „tanulmány” megállapítja, hogy a keresztények vadállatok, akik arra születtek, hogy a zsidók kizsákmányolják őket. „A zsidóknak strómanra van szükségük — mondja egy másik Dreyfus cikk, amely megállapítja, hogy a hősi Franciaország vérvérrel fizette meg Dreyfus árulását. Dreyfus összes vádlóit megsemmisítették, ami a szabadkőműves páho-

lyok és a zsidó korrupció erőteljes offenzívájának eredménye. Dreyfuss megkegyelmezése: pofon volt a francia hadsereg arcán. Végül hosszú cikk ismerteti Mihail Eminescu, a legnagyobb román költő antiszemita verseit és cikkeit. Idézi Eminescu „Fegyverre” című versét, amelynek harmadik strófája így hangzik:

„Iar tu iubita Eucovina
Diamant din Stema lui Stefan
ajuns-ai roaba si cadana
pe mani murdare ce jidan.”

A regáti zsidók egyenjogusításával kapcsolatosan azt írta Eminescu:

„Nem lehet igazságos szabadkezet adni az egész ország lakossága fölött olyan embereknek, akiknek vallásuk, a talmud megparancsolja, hogy gyűljék és becsapják a keresztényeket.”

Ezzel a karácsonyi számmal ajándékozta meg olvasóit 1937. decemberében a Porunca Vremii.

Dijon mellett, egy erdőben találták meg Helmund professzor csontvázát

Valószínűleg öngyilkosságot követett el a Németországból emigrált zsidó tudós

Párizs, december 24. A Dijon melletti hegyek egyik erdőszegében egy fára felakasztva csontvázat találtak. A holttest mellett Kersten Hamilton svéd grófnő névjegyére bukkantak. A grófnő kijelentette, hogy a halott egy német emigránsal azonos, Heinrich Helmund zsidó professzorral, aki a hamburgi egyetem filozófiai fakul-

tásának docense volt és Hitler uralomra-jutása után kénytelen volt elhagyni Németországot. Hamilton grófnő vallomása szerint Helmund professzor júniusban elűnt. Üldözési mániában szenvedett és valószínűleg öngyilkosságot követett el. A professzor mindössze 40 éves volt.

Göring gazdasági programja:

1938 márciusáig teljesen megtisztítja a zsidóktól a német gazdasági életet

20 millió fontot költött el 1937-ben külföldi propagandára a hitlerista rezsim

Berlin, december 24. Göring birodalmi miniszteri minőségben rendeletet adott ki, mely szerint 1938 márciusáig be kell fejezni a zsidó-ellenes tisztogatási akciót a német gazdasági életben. Számos filmársasághoz átirat érkezett, amelyben felszólítják azokat, hogy zsidó kézben lévő külföldi fiókjaitk árják nek adják át. Azokat a zsidó cégeket, amelyek ténylegesen „árjásítottak már, felszólították, el kell tüntetniük a régi cég nevét is, hogy ezzel minden vonatkozás megszűnjék, ami a német gazdaságot még zsidókhöz

fűzi. A volt zsidó vállalatoknak egy része már eleget is tett ennek a követelménynek és így többek között az Ullstein kiadóvállalat bizonyos idő óta „Deutscher Verlag”-nak nevezi magát. A nagy Wertheim-áruház, amely ebben az évben ment át árja kezébe, ugyancsak megváltoztatta nevét.

A felfokozott antiszemita hadjárat a zsidó háztulajdonosok ellen is irányul. Mindazon állami tisztviselőknak, katonáknak és közhivatalnokoknak, akik zsidók házaiban laktak, meghatározott időn belül el kell költözniük onnan. A költözködési költségeket az állam fizeti.

A Zsidó Távirati Iroda tudni véli, hogy a német hatóságok rendeletet készítenek, amelynek értelmében zsidók csak előzetes bejelentés és meghívás alapján léphetnek be minisztériumi és egyéb közhivatalokba.

A berlini rendőrség betiltotta a Kersten & Tuteur zsidó cég végelárusítását. A cég ugyanis árja kezébe megy át. E szerint a zsidó cégek árjásítása kapcsán tilos lesz ezentúl a végelárusítás.

Borzalmas földrengés rázta meg Mexikót

Newyork, december 24. Észak- és Dél-Amerika összes megfigyelőállomásai óriási arányú földrengés híreit közlik. A jelek szerint a földrengés központja Mexikó fővárosa és az azt környező területek. A jelzőkészülékek rajzai szerint a földrengés rövidbebb megszakításokkal több percen át tartott és rendkívül heves volt. Mexikó-City-vel a telefon- és táviróösszeköttetés megszakadt. A mexikócityi rádióállomás elhallgatott. Egész Észak-Amerikában igen nagy az izgalom, mert a földrengést katasztrófálisnak vélik.

ELIDA-ADOMA

EGYSZER EGY NAGYON TEHETSÉGES, gyorsan hirtessé vált és szépsége miatt nagyon elkényeztetett fán-cosnó továbbra is régi otthonában, egy padláslakásban, akart maradni. Egy alkalommal egy befolyásos barátja látogatta meg és a négy emelet mászásától kifáradva így szólt hozzá: Kedvesem, Magának valóban más eszközök is rendelkezésre állanak, hogy egy férfiszívet erősebb dobogásra készítsen. Rendszerint ápolt emberek — elkényeztetettek.

LEGY SZEP ES APOLT

ELIDA SAVONS, SHAMPOOS, CREMES

Hétezer paraszt-család és ötvenezer városi család letelepítésére van hely Madagaszkáron

Varsó, december 24. Lepecki őrnagy, a Madagaszkáron járt lengyel vizsgáló bizottság vezetője nyilatkozatot adott a sajtónak a madagaszkári expedíció eredményeiről. Többek között kijelentette, hogy Madagaszkárnak csak északi része, ahol kedvezőbb az éghajlat és termékeny a föld, alkalmas arra, hogy ott lengyelországi emigránsokat letelepítsenek. Ezen a területen 5-7 ezer parasztcsalád, vagyis 25-35 ezer lélek számára van hely. Ezen kívül 10-15 ezer városi család, vagyis 50-70 ezer lélek találhat még elhelyezkedni Madagaszkáron. Egy családnak a letelepítésre 30 ezer frankba kerülne.

A fő megbetegedéseinek, különösen ekzémáknál és furunkulózisnál, a mindig kellemes hatása természetes „Fercac Jószék” keserűviz — reggelként felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbélcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti s az emésztést és az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Zsidókörház bál 1938 január 8. A kolozsvári Zsidókörház Egyesület báljának fényes sikere már most, két héttel a kitűzött dátum előtt, is megállapítható abból a nagy érdeklődésből, mely eziránt az elit-estély iránt erélyszerte megnyilvánul. Es ez az érdeklődés érthető is, mert az a rendezőség, mely az eddigi 8 bál tapasztalataival gádgabban intézi az előkészületeket, most is tudása legjavát állítja az ügy érdekében. Dudas zenekara, az elsőrangú buffé és mindenekelőtt városunk és Erdély minden részéből megjelenő ifjuság garantálják a rendezőség fáradozásainak a honorálását és a nemes ügy az erkölcsi sikerén kívül még áldásosan működő intézménye javára jelentős anyagi eredményt is könyvelhet el.

DECEMBER 25.

VÁROSÁBAM

a „Münchner Neueste” csesera bárónő halálhírkös halálával kapcsolást irta, hogy a vadályban nagy dárúdó volt eveszett a trónörökös-szűgősülveggel inzultát, csesera bárónő öngyilkos

sem igaz. A trónörökösnek belögyezésével kos lett.

ESZTŐI ETEK

miniszterelnök

ESZTŐI ETEK

önjük szives sorait. A rem nyulnak abba az boldogult mester még ak fejjegyzéseinek csak használni egy átfogóbb történeti háttérrel nem az anekdóta, ami viszi előbbre az eset, ha vannak érdekeszedből, közölje velünk.

AZ EZERÉVES BUKAREST

Bucuresti, 1937 december hó Ezer évvel ezelőtt azon helyen, ahol ma Bucuresti felhőkarcolói az ég felé ágaskodnak, Perun városa állott.

Perun a régi szlávok istene volt és a tüzet meg a villámot jelképezte. Arcát aranyba, lobogó üstökét és szakállát ezüstbe verték. Perun körülbelül azt jelképezte a szlávoknak, akit Zeus a görögöknek, vagy Jupiter a rómaiaknak.

A körülmény, hogy a Dambovica partján nagy várost emeltek Perun isten tiszteletére, igazolja, hogy a kereszténység térhódítása előtt ugyanazt a pogány istent imádták itt, akár a déli bolgár és az északkeleti orosz szomszédok.

Bucuresti régi irattárában látható térképen a mai főváros helyén Perun városa szerepel, míg Szeben, Déva, Brassó, Severin mai elnevezésükkel vannak feltüntetve.

A legenda tehát, mely szerint Bucuresti Bucur nevű pásztortól kapta a nevét, megdőlt. A legenda úgy szól, hogy Bucuresti helyén legelő állott, jött Bucur a nyájával; felépítette a viskóját meg kis fatemplomát, mire mások is letelepedtek a templomcska körül.

Más verziók szerint a Bucuresti elnevezés Abukureis nevére vezethető vissza; a kureisok főnökét hívták így, aki fellázadt Omár kalifa ellen. Ez a törzs, amely a siriai Dжебelt is felépítette, tette le eszerint Bucuresti alapköveit is. Ezt így állítja Ivlia Cilibi múzezin, aki háromszor járta keresztül-kasul a szultánok birodalmát, Konstantinápolytól Bécsig és ugyanannyiszor fordult meg a román vajdaságokban is, amelyekről világosan megemlékezik hátrahegyvott írásában; az ankarai hatóságok tíz vastag kötetben nyomatták ki kéziratát. Ivlia Cilibi körülben a nikápolyi pasának és nagyvezérnek unokáccsca volt.

Perun, Bucur pásztor vagy Abukureis tettek-e le Bucuresti alapköveit, ezt pontosan senki sem tudná megmondani...

A valóban komoly és kevésbé legendászerű adatok a mai román fővárosról alig négy-százévesek. Ezek a négy-százéves előtti adatok idegen utazók és kutatók utleírásaiban és metszeteiben lehetők fel.

Ilyen metszetek és rajzok után ítvé, a mai Bucuresti — amelyet az alig két évszázad előtti rajzoló Bucharestnek nevez el — dombokra épített tornyos épületek konglomerátuma volt. Csupa karcu tornyu gótstíli házak, amelyek a régi szebeni szász középületekre emlékeztetnek... s a házak körül pálmafák, meg más exotikus növények; amelyekkel az utleíró valószínűleg a város keleti jellegét igyekezett visszatükrözni.

Másik részkar Bucurestiről készült, amely nagy magas dombra épült; a négy dombon négy citadella áll s körülöttük templomok, minaretek s apró, gombamódra elszórt házacskák.

Azok a német rajzoló, akik Saxa-Coburg marsall-herceg 1790-ben Bucurestibe való bevonulását megörökítették, valószínűleg tübbet merítettek a fantáziájukból, mint a valóságból... A nagy hegyeket, a széles folyót, s a monumentális várakat, erődítményeket, templomokat és ives épületeket nem sepegette el a föld színéről 150 év alatt semmilyen tatárjárás.

A mai és autentikus Bucurestiről csak 100 évvel ezelőtti adatok számolnak be, az akkor már „művelt” nyugatnak. A Rafet nevű francia néhány természetutáni rajzot közöl le a párizsi illusztrált folyóiratokban. Néhány évvel később M. Bougnet ugyanezt teszi. 1860-ban Lancelot festő a „Föld körül” című képgyűjteményében fellelhető a bucaresti „Manuk kocsmája” című rajz. Alig ezután születnek meg Szatmári Pop Károly esete nyomán a régi bucaresti tájképek, amelyek után nagyjában rekonstruálni lehet a múlt századbeli Bucurestet, apró templomaival, uriházaival, kideszkázott uccáival, nagy kertjeivel és legelőivel, meg vásártereivel, ahol bóbujgós görögök, törökök, kaftános zsidók, örmények és más keleti népek vesznek és eladnak... Hatfogatu hintón előkező népek hajtanak a mogosi „hidon” (a mai Calea Victorián), a háttérben pedig mindig ott látható a mai kéttornyos patriarhia.

Perun, Bucur pásztor, vagy Abukureis városa ezelőtt 15-20 esztendővel még a régi Bucharest, Bucherest, vagy Buckarest izet és romantikáját érezte. Nagy balkáni metropolis volt, ahol Kelet és Nyugat találkozott és fonódott össze.

Görbe-görbe uccákon gummirádlis konfliktusok dőlnek. Elvértve rozoga autók rohannak összevesztettül, minden rendszer nélkül. Zöld-

ség- és gyümölcsárusok kínálják rikoltva portékáikat. Két széles, rogyásig megrakott kosár lóg le a válukról s rohannak, mintha kegetnék őket. Az üzletek előtt áruhalmozatok akadályozzák a forgalmat. Uccarészletek, amelyek sztambuli bazárra emlékeztetnek. Kiugró, rozoga, omladozó házak vágják el az uccákat. Fantasztikus a zsvaj. Cipőpuccolók és ujságárusok üvöltenek, lovasut csilingel.

A Victorián mintha rajta volna a szultán szeme. Ragyogó, főuri márványpaloták tövében földszintes, herpadifalu vityilök... Torlódas, pompás főuri fogatok, zsvaj, gazdagság és nyomor egymás hegyén-hátán. A fiakkerok bakján fogatlan száju kaftanos kocsis. Dereken szorított vörös övvel; a lovak közé cserdít, arca szörletlen, pelyhűt és ráncos, a bangja kappanszerű s vonitva ugat a gyalogjárókra.

Régen, a bojárak aranykorszakában vált szokássá megkasztrálni őket, amikor hosszú utakra vitték a vár asszonyát... az ortodox

eunuchok rendje ma is minden család elsőszülöttjén kívül, a többi fiukat aláveti a barbár szokásnak s a vagyon mindig az elsőszülötté marad, hogy jusson szép, telivér arabs paripákra...

Ötrős szekér dőcög a Dambovica partján; a fővárost kettészelő búzraszító patak inkább szennykanális... a nagy piac... a Patriárkátus katedrális... az üvegkupolás parlament...

Ez volt ezelőtt 15-20 évvel Bucuresti. Azóta... Bucurestinek két nagy polgármestere volt: a csákányos Dobrescu Demeter és a „hunyorgató”-nak csufolt Donescu. Nemes versengés folyt közöttük s a nemes versenyből egy harmadik került ki győztesen: Mister Blockhaus...

... amelyet az ezelőtt 15 évvel ittjárt turista már régen nem ismerné föl, Mister Blockhaus városának nevezik. Európa egyetlen mertopolisában nem épült annyi blockhaus az utóbbi 5-6 esztendő alatt, mint Bucurestiben...

Dobrescu, a csákányos, egész város részeket rombolt le, új bulvárdokot vágott, modern világvárosnak az alapjait vetette meg, de mielőtt építhetné volna, a politika távozásra készítette... Utódja, Donescu, kevésbé forradalmár, de annál eredményesebb. Rezsímje alatt vontak körutat a Dambovicára, takarították el a nagyipacot, amelynek helyén „7 Iunie” monumentális teret építették,

EREDETI KÖZLEMÉNY

Nagyon jól érzem magam az első üveg Gastro D. után

és mindenhol ajánlom, akárhol hallok egy szenvedőről, amint nekem is ajánlva lett egy beteg részéről, akit meggyógyult 25 éves gyomorbetegsége.

Tisztelettel Lőrinc Imre, Tibenii Jud. Rádauji.

Valóban a Gastro D hatása gyomor- és bélzavaroknál, ideges emésztési zavaroknál valósággal csodálatos, úgy, hogy egyáltalán nem lep meg bennünket a betegek és higgyógyultak lelkesedése. Kísérje figyelemmel az ezután közlendő köszönőleveleket.

„Gastro D” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerteráiban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

a főváros körül elterülő mocsarakat lecsapolta, parkokat nyitott meg, s ott ahol Dobrescu utat tört s lerombola a keletes multat, felhőkarcolókkal feltöltözte, hatamas körutakat épített.

Mister Blockhaus legyőzte Perun istent. Hátszegi Ernő.

A karácsonyi ünnepek alkalmából bemutatja

SELECT MOZGO **Grace Moore** **Szerenád**

világhírű énekesnő, a newyorki Metropolitan Opera tagjának egyetlen fiánját:

fordulatokkal teli zenés vígjáték, elegáns rendezéssel. Zeneje JEROME KERN-től.

E filmben GRACE MOORE énekli a SCHUBERT „LEISE FLEHEN”-jét, mint senki más előtte, VERDI és PUCCINI legszebb operáinak egyes részleteit. MŰSORON KIVÜL HANGOS HIRADÓ!!

SPORT

A Makkabi Világszövetség elnökének kiáltványa a világ zsidó sportolóihoz

Makkabi Testvérek!

A legsúlyosabb megpróbáltatások idejét éljük. Történelmünkben tudjuk, hogy az ilyen periódusokban sohasem hiányzott a zsidó népből a szellemnek nagysága és a jellemnek nagyvonalúsága, amely számára új lendületet adott. Rajtuk mulik gondoskodni azon, hogy az elnyomás és üldözés mai korszakában, a zsidó nép elleni gyűlölet és megvetés napjaiban ne felejtjük el, vagy ismételtan tanuljuk meg, mit jelent hűnek maradni önmagunkhoz és a zsidó nép magasatos ideáljaihoz.

Napjainkban ünnepezzük huszadik évfordulóját annak, hogy egy nagy ember, egy nagy államférfi: Lord Balfour megírta híressé vált levelét Rotschild lordhoz — a Balfour deklarációt.

Ez a deklaráció jelentette az első népjogi lépést ama eszmék beteljesedése felé, amely a nagy Herzl szem előtt lebegett: egy közjogilag elismert zsidó otthon felépítése Palesztinában.

Uj lap nyílt meg népünk történetében. A történelem uja tovább lapoz és már a következő alapon közlebb érhetünk nagy célunk felé. Ez azonban tőlünk függ; a mi tettekkészségünkön és áldozatkész munkánkon.

A Keren Hajjeszód és a Keren Kajemeth Lőjizrael megtették a magukét, hogy Erec Jizrael ismét fölépüljön, hogy megkezdődjék az építómunka és megmutassuk a világnak, mit tud a zsidó áldozatkészség, a zsidó hit és a zsidó tetterő. Sivataogok virágozó mezőkké változott, olyanokká, mint amilyenek

kétezer évvel ezelőtt voltak. Zsidó emberek, akik nagyobb rész a vak gyűlölet, az elkésredett üldözési mánia köréből jöttek, szabad zsidókká lettek éppúgy, mint ahogy elődeik voltak ugyanezen a földön.

A Makkabi Világszövetség büszke arra, hogy nemcsak tagjainak ezrei vettek aktív részt a zsidó otthon ujjáépítésében, hanem hogy az egész zsidó sportvilágmozgalom sokban hozzájárult a nemzeti alapok és intézmények megerősítéséhez. Főlépítettük a Kfar Hamakkabit, zsidó sportolók palesztinai települését, amely chalucjaink odaadó, bátor munkája révén rövid idő alatt élő valósággá lett. A Makkabi-falu felépítésén túl sokezer font összegyűjtésével gazdagítottuk a zsidó országépítési alapokat, a palesztinai építőmunkát.

Gyűjtöttünk! De vajjon a mult teljesítményei mellett megállhatunk? Kétségtelen nem! a Makkabi Világszövetség végrehajtóbizottsága azonban sajnálatosan megállapította, hogy munkánk ebben a tekintetben ahelyett, hogy fokozódott volna, érzékenyen alábbhagyott.

Nos, ezen változtatni kell! A Makkabi minden tagja és minden szervezete a legnagyobb erőfeszítéssel kell közreműködjen a nemzeti alapok érdekében. Egészen természetes, hogy elsősorban saját otthonunkról, a Kfar Hamakkabiról kell gondoskodnunk. A Kfar Hamakkabi azonban csak egyike Izrael nagy közösségeinek. A nagy közösséget ujjáépíteni mindnyájunk szent kötelessége.

Kevesebb kóroság, több egészség

mondja önnek orvosa

A modern asszony tudja, hogy a kóroság csökkenti a fizikai ellenállóképességet és öregít. Gondoskodjon tehát kellemes külsejéről azáltal, hogy naponta a gyógynövényből készült, híres Dr. Richte-féle teát issza és meg lesz mindene, ami az életöröm megőrzéséhez szükséges. Ruganyos, karcu és friss lesz.

Kérje tehát kifejezetten csakis a valódi, gyógynövényből készült

DR. ERNST RICHTER

-féle

sóványító teát. Egy doboz ára Lei 100. Erősen koncentrált Lei 120.

Sok zsidó van ma, különösen a veszélyeztetett Kelet- és Közép-Európában, akik tömegesen, vagy részben elfordulnak a Palesztinamunkától éspedig azért, mert a saját bizonytalan sorsukat kell „biztosítaniok”. Ez nagyon is érthető és természetes. Am az ember magánsorsa nem felelhető el a közösségi sorsot, amelyhez tartozik és amellyel soralkozásban van, vagy sorsközösségbe hozták, Palesztina áldozatokba került és áldozatokba fog még kerülni. Ezeket az áldozatokat nemcsak egy bibliai álom, nemcsak egy absztrakt vallási eszme, hanem mindennek előtt egy realpolitikus történelmi álmaert — a zsidóság felszabadításáért, minden zsidó felszabadításáért kell hozni. Abban az esetben is, ha nem minden zsidó megy Palesztinába.

A Keren Kajemeth Lőjizraelnek szüksége van most a mi segítségünkre sokkal inkább, mint valaha. A Makkabi, amely mindig teljes erejével vett részt a Keren Kajemeth munkában, továbbra is hű kell maradjon ehhez a tradíciójához.

Felhívom a világ összes Makkabi Szövetségeit, tartományi vezetéseiket és az egyesületek vezetéseiket, hogy a már kidolgozott tervek szerint fokozzák a KKL munkát és haladéktalanul tegyenek jelentést ervevonatkozó intézkedéseikről és az elért eredményekről. Semmiestre sem tűrhetők, hogy a Makkabi közösség akár egy tagja is kivonja magát az országépítés művéből. Az egész zsidó nép jövőjéről van szó!

Elvárom, hogy minden makkabista teljesíti kötelességét!

London, 1937 december 1.

Makkabi üdvözléssel és a mi köszöntésünkkel:

Hazak Weematz!

Prof. Selig Brodetzky s. k.

a Makkabi Világszövetség elnöke

Csak röviden...

Az aradi Hakoah asztaliteniszversenye az aradi kerület bajnokságáért befejezést nyert. A végeredmények a következők:

Férfi egyes: 1. Glanz Hakoah, 2. Szabó Kolping, 3. Bernáth Hakoah.

Kezdek: 1. Korth Hakoah, 2. Singer Hakoah, 3. Karagyéna Transylvania.

II. oszt.: 1. Fischer, 2. Jákob, 3. Freund, mindhárom Hakoah.

Csapat: 1. Hakoah A) csapat (Glanz, Fischer, Jákob), 2. Hakoah B) csapat (Freund, Krausz, Bernáth), 3. Kolping (Szabó, Thomas és Somlai).

A nagyváradi Makkabi kulturelőadássorozatában második előadását december 30-án este 9 órai kezdettel rendezi a Fészek Klubban. Az előadást Varga Jenő tartja „Testnevelés és játék” címen.

A HO KO

A világegyetem mulás és újbóli felépítése. Földünk szülem három különböző fel. Kiváló geológus negyven millió év szilárd kerget kb. 1000 méter mélységből kiindulva, a Föld középpontja C-koval emelkedik. 3000 méter mélységben a középpontja felé, mert a Föld felét Ha csak negyven furnánk, azt látni képiéken, folyós ebben a mélységben séklet uralkodik, lagos olvadási pontot számítás alapján a közetek megyelemre méltatjuk, hogy Földön öregebb nem lehet. De más korról szunnyadó növény

az ugynevezett Ezeknek fejlődés és faj szerinti tagot vagy lenykorára lehet kö a Föld felületén szeriubb alakok sebbek ezek után kövületek réteg növények maradványok lettségi fokuk és viszonyuk szerint konstatálhatjuk, ban mindig töké alalak maradvány ujjabb képződés ismeretes ásatás melyet a kamb találnak. Ez a lett szervezett, millió évre becs gének megszállt E megállapított erők (tana) legu nyalják. A műs rádióaktivitás alább 1600 mil szempontból ne A A jégelméle zése óta már t és Mars pályáj gravitációs eré és Holddó tett. lágtérelenállás spirális pályán höz, míg a kör röperő gyengébb Ekkor a sza alatt a Hold a Föld kérgét át Ezután többév

A HOLDAK ÉS A FÖLD KOZMIKUS JÁTÉKA

A világegyetemben születés, fejlődés, elmulás és újbóli feltámadás egymást követik. Földünk születési idejét a tudomány három különböző módszerével becsülheti fel. Kiváló geológusok számításai szerint negyven millió éve, hogy a tüzzöz Föld szilárd kérget kapott. Bizonyos mélységből kiindulva, a Földanyag hőmérséklete, a Föld középpontja felé, kilométerenként 30 C°-kal emelkedik. Furólyukkal eddig csak 3000 méter mélységig hatoltunk a Föld középpontja felé, ami igen kis mélység, mert a Föld felületmértéke 6.366.000 méter. Ha csak negyven kilométer mélységig is furnánk, azt látnánk, hogy a Földkéreg képlékeny, folyós mágnán nyugszik, mert ebben a mélységben már 1200 C° hőmérséklet uralkodik, mely hőfok a kőzetek átlagos olvadási pontja. Ha ezt a hőmérsékletet számítás alapjául vesszük és azonkívül a kőzetek melegvezetőképességét is figyelemre méltatjuk, azt kell következtetnünk, hogy Földünk negyven millió évnél öregebb nem lehet.

De más korról beszélnek a kőzetekben szunnyadó növényi és állati maradványok,

következett, míg a Föld megnövekedett tömegével a következő bolygót gravitációs birodalmába be nem fogta. Minél közelebb csavarodott valamely Hold a Földhöz, annál inkább növekedett e két égitestnek egymásra ható húzó- és vonzóereje. A Hold és Föld növekedő vonzóerejével szemben kényszerítve volt körülfutó sebességét megfelelően fokozni, ami hatást gyakorolt a tengervizekre és levegőkörnyre. Ezeket a sarkoktól az ekvátor felé megcsúszva, úgyhogy időnként folyamán a sarkokat és a mérsékelt öveket ellepte a mindenkori Holdközelséggel együttjáró és a jégkorszakot jellemző világtérhűség. A Hold húzóereje hasonló hatást gyakorolt az ekvátor körül a Föld szilárd kérgére is és azt tojásalakra szilárdította. Midőn a Hold kb. 17 földfelületmérténi távolságig közeledett a Földhöz, kényszerítve volt a Föld vonzó erejével szemben az ekvátort 24 óra alatt körül futni, úgyhogy a Földnek saját tengelye körüli forgásiideje egyezett a Hold körülfutó időtartamával és az égboltozaton a Hold állandóan egy és ugyanazon a helyen volt látható. A Hold csak rendes napi ingamozgását végezte észak és dél felé és a sarkoktól megszívott, feltornyosult árdagályokat a mérsékelt övek apályterületei felé dobta. A víz-tömegek csapkodó hullámai feltúrták a Föld kérget, lerágcsálták, leberetválták a hegyeket, a sziklákat, kiemelték az őserdőket, a faunát. Azt a hullámok széjjelapították, megörölték. A hullámok kikortorták a tengerek fenekét és mélységeiből a kagylók, csontvázak és moszatok hatalmas tömeget. E heterogén anyagkeveréket a dagály naponta az apályterületekre szállította, ahol fajsúly szerint egymásra rétegződött és a mindennapi hordalékot a világtérhűség csontkeményre fagyasztotta és konzerválta. További évezredek folyamán a Hold már annyira közeledett a Földhöz, hogy röperejével már képtelen volt a Föld vonzóerejét kiegyensúlyozni. Ekkor óriási és elképzelhetetlen katasztrófák kíséretében széjjelrobbant a Hold kérge, mely mint löszes, beborította a Földgolyót, hatalmas magja pedig érintőleges irányban lezuhant a Földre és annak kérget átütve, eltűnt a mélységben.

A Hold megváltoztatja az ekvátor irányát

Ennek az elképzelhetetlen hatalmas, érintőleges lökésnek elég ereje volt, hogy a Föld aránylag vékony szilárd kérget folyós magján, illetve képlékeny magján

legkellemesebb meglepetés.

A figyelmes férj azon gondolkodik, hogy az ünnepekre mi a legmegfelelőbb ajándék felesége számára. Ő az unak, várakozóknak fog legjobban örülni.

A legkellemesebb meglepetés egy üveg „Noél-Noél” kölnivíz, amely a legdivatosabb, — „en vogue” — illato előkelő, diszkrét és mégis vonzó.

Legrain
noél noél

EREDETI KÉSZÍTMÉNY — EREDETI CSOMAGOLÁSBAN

Luxor GRANDVISIBLE

A legalkalmasabb ünnepi ajándék a LUXOR GRANDVISIBLE áttámasztó tartóval együtt, legmegbízhatóbb teleszkóp szerkezettel.

Ügyeljünk a „LUXOR” névre! Kapható minden jobb szaküzletben.

az ugynevezett ásatagok és lenyomatok. Ezeknek fejlődési folyamatát alak, nagyság és faj szerint ismerjük és így az ásatagot vagy lenyomatot körülzáró kövület korára lehet következtetni. A szerves élet a Föld felületén először tökéletlenebb, egyszerűbb alakokban jelent meg, a tökéletesebbek ezek után fejlődtek ki. Ha az egyes kövületek rétegeiben található állatok és növények maradványait összegyűjtjük, fejlettségi fokuk és a jelenlegi élőhöz való viszonyuk szerint összeállítjuk, azt a tényre konstatálhatjuk, hogy a régebbi formációkban mindig tökéletlenebb állat- és növényalakok maradványait találjuk, mint az újabb képződésű formációkban. A legősibb ismeretes ásatag a trilobita (rákfajta), amelyet a kambrium-időszak kövületeiben találunk. Ez a lény azonban már oly fejlett szervezeti, hogy a szaktudomány száz millió évre becsüli a Föld korát, külső kérének megszilárdulása óta.

E megállapításokat a geofizika (földérők tana) legújabb felismerései tulszárnyalják. A műszerekkel kimutatható talaj-rádióaktivitás alapulvételével a Föld legalább 1600 millió éves, ami csillagászati szempontból nem vitatható.

A Holdak Földépitő munkája

A jégelmélet szerint Földünk keletkezése óta már tíz bolygó keringett a Föld és Mars pályája között, melyeket a Föld gravitációs erejével egymás után befogott és Holddá tett. Minden befogott Hold a világtérrelállás folytán, aenok ideje alatt, spirális pályán addig közeledett a Földhöz, míg a körülfutó sebességéből kiadódó löperő gyengébb lett a Föld vonzóerejénél. Ekkor a szakító- s hajtóerők hatalma alatt a Hold darabokra oszlott és magja a Föld kérget átütve, a mélységbe zuhant. Ezután többévezredes holdnélküli időszak

ben kialakult tipikus hegyláncolatok, fensíkok és medencék különböző irányával. Ezek megfelelnek a már eltűnt tíz Hold eltölt ekvatorainak irányával, melyeknek mentén a Hold hatalmas a hegyláncolatokat ugyszólván lerakta. Minden egyes

TOJÁSALAKÚ VEGYÉNYEK BŐRBANTALMAKNAK!

Az emberek milliói gyógyultak ki bőrbántalmaikból gyorsan és könnyen, a Cadum-kenőcs használatát folytán. Pattanások, rovarcsípések, legyőlések, irritációk szinte varázsszórára tűnnek el! A Cadum-kenőcs nélkülözhetetlen a kiütések, sömör, pörrensés kezelésénél. Jó ha állandóan kéznél tart egy doboz Cadum-kenőcsöt.

Kérjen csakis valódi Cadum-kenőcsöt!

bizonyos szög, alatt elforgassa és a tojásalakra eltorzított Földkéreg képzett tengelye más irányban keressen kiegyensúlyozást. A mindenkori Hold lezuhanásánál az ekvátor iránya megváltozott, de megváltozott vele együtt menesztett sarkok helyzete is. Midőn a Hold a Föld mélységébe eltűnt, a húzóerők alól felszabadult víztömegek és levegőkörny visszatért a sarkok felé és a tojásalakra eltorzított földkéreg is tektonikus földrengések kíséretében eredeti gömbalakját vette fel. A föld kéreg a mindenkori ekvátor irányában eltolódott, megráncosodott, helyenként kiemelkedett és süllyedt, hegyláncolatok, hegykoszorúk, fensíkok, alföldek és medencék keletkeztek. Minden Hold eltűnésével a Föld geológiai formációja és topográfiája megváltozott.

Az Óriások korszaka

A jégelméletnek e tana teljesen egyezik a Földgolyó kérgén többmillió éves időközök

Holdkatasztrófa más más kora geológiai formációt teremtett és a vezérlőkövületek tanúsítják, hogy mely rétegek tartoznak ugyanazon geológiai formációkhoz. A leg-

TESTA

A legbiztosabb hűlés ellen

ősibb Hold mesterműve a déli Kongó tágas medencéje, mert ennek kövületeiben találtak a legősibb ásatagot, a trilobitát. A következő Holdak alkotásai

a venezulai, középsibériai, délkeletafrikai, középázsiai (Himalája), urali, grönlandi, francia-spanyol, alpesi hegyláncolatok és a legfiatalabb (tercier) alkotás az abessziniai fensík. E munkateljesítmények nagyságából megállapítható az a tény is, hogy az eltűnt Holdak közül a leghatalmasabb volt a grönlandi topográfiát teremtő Hold. Ez a Hold a karbon-időszakban uralkodott és ekkor, a jégelmélet szerint, a Föld ekvátora Grönland területét metszette. Ez a nevezetes Hold gravitációjával annyira ura volt a földi életnek, hogy az em'ős állatvilágot hívta életre, melynek koronája az Ember (homo sapiens). Ez a Hold annyira csökkentette a Föld gravitációs erejét, hogy megengedte a növények és fák nedvének magasba szállását és ekkor már virulhattak az 50—100 méter magasságig emelkedő mammutfák, melyek most is feltalálhatók Brazília őserdőiben. A Föld csökkentett gravitációs ereje folytán az állatvilág óriásokat keltett életre, de azért egy 30 méter hosszú és 10 méter magas saurissnak a sulya még sem volt nagyobb, mint egy jelenlegi lónak a sulya. De nemcsak az állatvilág, hanem az utána következő Ember is óriási magasságot és terjedelmet ért el. Az Óriások legendája nem fantazmagória. A Föld csökkentett gravitációs ereje egyszerűen elősegítette a saurissok és az Ember két lábán való állását és járását, mert a mellső végtagok könnyen váltak el a Földtől.

A növényi, állati és embervilág a Hold és Holdnélküli periódusokban biológiailag mindenkori geológiai korszak kozmikus ritmusához illeszkedett és még sok átalakulást fog szenvedni, míg jelenlegi Holdunk eltűnik és helyét a legközelebbi bolygó, a Mars foglalja el.

Üzleti levelek

Bucuresti. (Az Uj Kelet tud.) Karácsony hete. A főváros üzleti forgalma némileg megélnkültek, de az elmulasztottakat behozni már amugy sem tudja. Főleg a Lipsani ucca, a textil-kereskedelem centruma panaszokkik az időjárásra. Tavaszai verőfény, vagy langyos eső. A vevők egyáltalában nem érzik azt a téli hangulatot, amely vásárlásra késztetné őket.

Egyébként az iparban sem igen fordultak elő számottevőbb események.

A Nitrogén r. t.-t

amint ismeretes, nemrégiben nacionalizálták, abban az értelemben, hogy a külföldi kezekben lévő részvényeket a Mica-konzern, helyesebben Goga Octavian csoportja vásárolta meg.

Ezt a tranzakciót, amelynek létrejöttét egyébként teljes erővel támogatta a kormány és a jegybank is, most az új tulajdonosok arra használják fel, hogy a Zernesti cellulózgyár részvénymajoritálásának nagyrészt, „nacionalizálását” finanszírozzák vele. Az Ipari Ellátintézet ugyanis most folyósított 120 millió lej kölcsönt a Nitrogén r. t.-nak, melynek fedezetére a dícsőszentmártoni gyár szolgál. Ezt az összeget a Nitrogén új vezetősége már a zernesti papírgyár megszerzésére fogja elő-eláthatólag felhasználni.

Malaxa

megint győzött. Ez a nehézipari vállalat, amely az utóbbi évek folyamán Románia ipari életében döntő tényezővé dolgozta fel

tosan lefizette a törvényes adót, hanem forgalmi jutalékokat is, fél százalékot, amelyet — horribile dictu — elrejtett a pénzügy öreinek éber szeme elől. Nos, akár hiszik, akár nem, az egész Skoda-ügyből ez a jutalék-kérdés az egyedüli, amely bíróság elé kerül.

A pénzügyi közegek ugyanis megállapították, hogy Seletzki részleges adóeltitkolásban bűnösnek találtott és emiatt 253.000 lej adó és 1.130.000 lej bírság megfizetésére utasítottott. Seletzki fellebbezésére a törvényesiek az eltitkolt adóalapot 419.000 lejre csökkentette és a bírságot teljesen törölte. Ami ellen a pénzügyminisztérium felfolyomással élt. Akit érdekel, jegyezze elő: január 20-ára tűzött ki a bukaresti tábla az ügyben tárgyalási hatánapot.

Az autó-üzlet

határozottan konjunktúrának övënd Romániában. Nem annyira luxus-kocsik iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés — e téren még messze vagyunk a külföldi államoktól — hanem főleg a hadsereg, az államvasut és a fővárosi villanyostársaság lépett fel komoly fogyasztókként.

A bukaresti villanyos-társaság például, amelynek tulajdonát képezi az autóbussz-koncesszió is, közelebből száz új autóbussz helyez üzembe vonalain.

A romániai autó-képviseletek nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy a megnövekedett szükségletet kielégíthessék. A Ford hazai telepe, a Ford-Románia S. A., amely modern szerelő- és javító üzemet tart fenn, újabb investíciókat eszközöl és e célból december 30-án tartandó rendkívüli közgyűlésén a jelenleg 75 millió lejes alaptőkét 100 millió lejre emeli fel. . .

A Román munka védelméről

szóló törvény alkalmazása tekintetében elvi jelentőségű döntést hozott a napokban a semmitőszék III.-ik szekciója.

Két évvel ezelőtt történt, hogy Gh. Leon akkori alminiszter, 10 millió lej bírsággal sújtotta az Astra-Románia petróleumtársaságot, azzal az indoklással, hogy a vállalat nem alkalmazkodott a román személyzet alkalmazásáról szóló törvény utasításaihoz. A miniszteri rendelet ugyanakkor utasította a vállalatot, hogy három hónapon belül adminisztrációs és technikai vezető személyzetének összetételében ejtse meg a kormány, illetve a törvény által előírt arányosítást.

A miniszteri rendeletet, mint törvénytelen az Astra Románia a tábla, mint közigazgatási bíróság előtt megtámadta. A vállalat két érvt hangoztatott: elsősorban leszógezni kívánta, hogy az alminiszternek (subsecretar de stat) nem volt joga oly döntés meghozatalára, mivel ezt a jogot a törvény kifejezetten a miniszternek tartja fenn. Igaz ugyan, hogy a hivatalos lapban megjelent egy miniszteri rendelet, amely felhatalmazást ad Gh. Leon államtitkárnak, azonban ez a rendelet később lett közzétéve, mint a bírságozási döntés. Másodszor pedig arra hivatkozott az Astra Románia, hogy az inkadráló bizottság (comisia de încadrare) véleményezése, melynek alapján Gh. Leon alminiszter döntését meghozta, törvénytelen, mint a bizottság értekezletén csak három tag jelent meg, noha a törvény öt tag jelenlétéhez köt a jogervényes véleményezés megadását.

A tábla a fellebbezésnek helyt is adott s a bírságozási: döntést megsemmisítette, ami ellen az ipariügyi minisztérium a semmitőszékhez fordult. A semmitőszék azonban egy hetes tárgyalás után a táblai döntést helyben hagyta, megerősítve ezzel azt a tényt, hogy mindezek a bírságok, amelyeket Gh. Leon alminiszter rótt ki annak idején, ér-

A hagsav fenyegető hatása

A hagsavfelesleg elősegíti bizonyos sok képződését, amelyek lerakódnak az izületekben, izmokban és erekben és a következő betegségeket okozzák: Arthritis, köszvény, reuma, ízületi gyulladás, vese- és májgörcsök, érelmeszesedés, beteges elhízás, különféle kiütések, stb.

Ebben a korban szükségünk van egy olyan gyógyszerre, mely egyrészt feloldja, másrészt eltávolítja a veszélyes hagsavtöbbletet.

Végre sikerült megtalálni a leghatásosabb hagsavoldó szert.

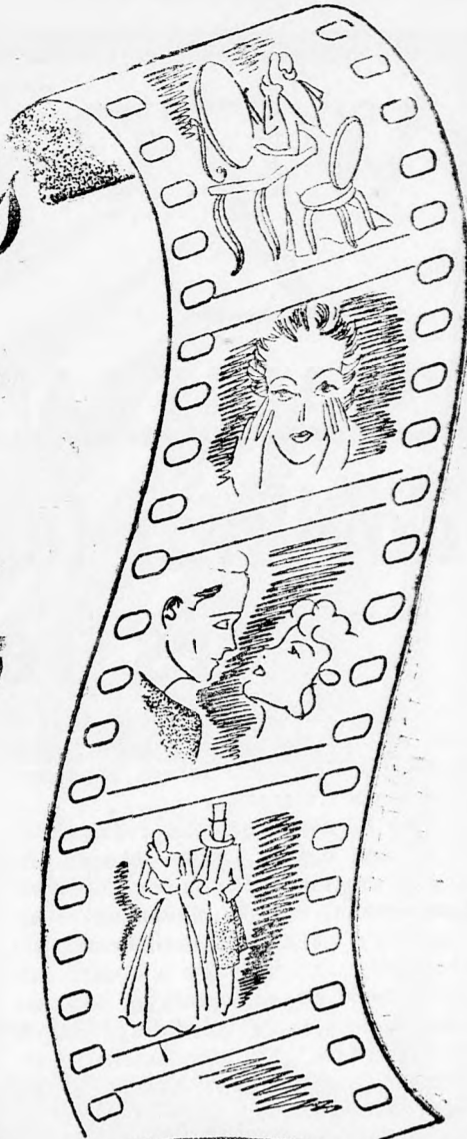
Hosszu esztendők fáradságos klinikai kísérlettel, rendelkezésre bocsátják az emberiségnek a legmegfelelőbb hagsavoldó szert, amelyet

Urofan

elnevezéssel hoznak forgalomba. UROFAN feloldja, kiválasztja és el is távolítja a hagsavakat. Ennek következtében egyedülálló ideális gyógyszer mindennemű olyan betegség ellen, melyet ez a veszedelmes mérgező anyag a vérbe hatolva előidéz. Vezérképviselet: E. & L. Ciura, Bucuresti III. Str. Sparenței 37. Kapható gyógyszer-tárakban és drogériákban.

Soir de Paris

- ★ Parfüm
- ★ Puder
- ★ Kolnivia
- ★ Ajakruvás

BOURJOIS

PARIS

vénytelenek, amennyiben a miniszteri meghatalmazásnak a hivatalos lapban való közzététele előtti keltezésük.

A hazai szőrmepiacon

igen komoly aggodalmakkal figyelik az események alakulását. Tudnunk kell, hogy az utóbbi négy évben Románia szőrmekivitele igen fellendült, aminek a magyarázatát a külföldi, főleg az amerikai szőrmeárak rapid emelkedésében kell keresnünk.

Ennek a fellendülésnek a hatása alatt az utóbbi években számos szőrmenagykereskedő, exportőr, szőrmepestő és feldolgozó vállalat alakult. Ezek a vállalatok még az idei év ta-

portörök emiatt a világgiaji áresés teljes rizikóját viselni kénytelenek.

Az adóellenörök inváziója ugylátszik nemcsak a vidéki városok, hanem Bukarest iparosainak és kereskedőinek is egyik legfájóbb problémáját képezi. Amikor a karácsony előtti hetekben megélnkül a fogalom s amikor a kereskedőknek egy szabad percük sincsen, az adóellenörök kettőzött buzgalommal iparkodtak a cégek főnökeinek és tisztviselőinek idejéből minél többet maguknak foglalni le. Megkezdődött a regiszterek verifikálása, átnézték a raktárkészletet, a levelezést, az üzleti könyveket, elővették a számlákat, a hitelezők, az adósok, a szállítók, a tisztviselők, a munkabérek kimu-

ERŐS FÉNY • CSEKÉLY ÁRAMFOGYASZTÁS
FELÜLMULHATATLAN TARTÓSSÁG • MINDEZT
NYUJTJA AZ

ARGON

IZZÓLÁMPA
ELECTROSTAR S. S.
BUCUREȘTI, I - CALEA VICTORIEI, 2

vászán is nagy készleteket halmoztak fel.

Az utóbbi két hónapban azonban az amerikai szőrmepiacon váratlan áresés következett be, amely nemcsak a további export rentabilitását semmisítette meg, hanem egyben megnehezíti azoknak a készleteknek az értékesítését is, amelyeket a romániai cégek a bécsi és berlini piacokra kültettek fel azzal a rendeltetéssel, hogy onnan Amerikába szállíttassanak.

A román szőrmekereskedelem veszteségét még növeli az a körülmény, hogy míg régebben az amerikai exportot nagobbrészt a vásárló külföldi cégek finanszírozták, addig a szőrmekivitel nagy rentabilitása miatt, a belföldi tőke vette át. A romániai szőrmee-

atását, a folyó hónapra, a mul hónapra és ha kedvük kerekedett, az elmult évekre is.

A kereskedők már nem bírták. Sem idővel, sem idegekkel. Tömegesen keresték fel az iparkamara elnökét, akit megjelent a pénzügyminisztériumnál és védelmet kért. A miniszter erre utasította az egyenes adók igazgatóságát, ez pedig az adóellenöröket, hogy a karácsonyi ünnepek elmultáig ne látogassák a cégeket.

Igy jött létre egy két hetes fegyverszünet a cégek és az adóellenörök között.

Két hét múlva kezdődik előlrol minden. Sőt, az ellenör urak valószínűleg pótolni fogják az elmulasztottakat is.

dr. r. v.

magát, oly sikerről számolhat be, amely valóságos presztizs-kérdésé vált.

Az önműködő vasuti fékek terén két világmárka ismeretes, két versenyző konzern: a Westinghouse és a Knorr. Mindkettő évek óta küzd azért, hogy Romániában az elsőbbséget, a monopóliumot megszerzezhesse. Ha figyelembe vesszük, hogy a román államvasutaknak 40 ezer tehékkocsija van, s hogy a fékek élettartama nem valami hosszú, akkor némi halvány képet alkothatunk magunknak az üzlet nagyságáról is.

A Westinghouse fékek gyártása Romániában az Astra aradi vaggongyár tulajdona, míg a Knorr-fékek képviselőjét a Malaxa-üzem szerezte meg.

A harc éveken át tartott a két külföldi vasuti fék, helyesebben a két romániai nagyipar hatalmasság között, míg most ugy látszik, véglegesen eldőlt, még pedig a Malaxa javára. A vasuti vezérigazgatóság ugyanis egyelőre 2000 darab Knorr-féket rendelt meg, 93 millió lej értékben.

Ami ezt a sikert egy kissé kétséssé teszi, az a körülmény, hogy az Astra vaggongyár időközben a Resita-művek érdekeltisébe került. Malaxa vezérigazgató pedig a Resita egyik administrator delegueje.

Seletzki B'uno,

a Skoda fegyvergyár egykori bucaresti képviseelőjének viszontagságai még mindig nem értek véget. Magát a Skoda-ügyet azóta senki sem emlegeti, a parlamenti vizsgálat és a vizsgálóbírói kihallgatások aktái ismeretlen helyen porosodnak, de a szegény Seletzki Brunót ma is üldözi végzete.

A Skoda kampány folyamán ugyanis többek között megállapítást nyert, hogy Seletzki nemcsak fixfizetést húzott gyáratól, amely után az illetékes bukaresti adóhivatalnál pon-

a nézet uralkodik. Ilyan intézkedést fogtak a Romániában az utóbbi időben széleskörűen látszik tevénytől gazdagsági enciák levonására is felös kormányténye- len is érezetni fog- Dr. Rösler Viktor.

WIZO-HIREK

Wizo-élet Temesváron. A Wizo tanulmányi gyermeknappályájának sikere évek óta Moravetz Gyuláné nevéhez fűződik. Ő szervezte és rendezte mindig a lakásán ezt az ünnepélyt. Ez évben az ő távollétében ugyan, de az ő nevében a zsidó klub nagyteremben látta vendégül a nagyszámú megjelenő közönséget és a vidám gyermek sereget. Bein Ignácné és Baruch Salamonné látták el a háziasszonyok szerepét. A műsort a gyermekek szolgáltatták, kik részint a második kerületi zsidó elemi iskola és óvoda, valamint Dreschler Margit „Montessori” óvodája növendékeiből állottak. A gyertyagyújtást Weisz Miklós végezte, a kórust Lebovits Ervin IV. oszt. tanuló vezényelte. Szép román, héber és német nyelvű szavalevek hangzóttak el a következő gyermekek részéről: Taub Ida, Schneider Gyuri, Gutfreund Grete, Molnár Anny, Friedmann Margit, Steiner Lizi, Lindner Ági, Latter Zsuzsi, Neumann Vera és Hinterseher Hansi. Deitel Sanyika négy éves kislány a szájharmonikán előadott héber nótával tűnt ki. Szépen kidolgozott, jól előadott prólogot mondott Bretter Livia, a „Hadassah” tagja. A rendezést ezúttal is Nobel Irén és Rottmann Erna végezték kifogástalanul.

Berli Schaten szavale délutánja a temesvári Wizo-ban. Különleges élményben volt része a temesvári Wizo közönségének november 9-én. A bécsi származású, jelenleg Lugojon élő Berli Schaten asszony tartotta a Zsidó-Otthonban a Wizo rendezésében magas nivóju szavale előadást. A kitünően összeállított műsor Rosenfeld, Zuckermann, Beer-Hoffmann, Heine és Rilke verseket tartalmazott. Schaten asszony minden egyes költeményt nagy művészettel adott elő és a hallgatóságot úgy drámáit, mint vidámtrágyu szavaleitával tükéletesen magával ragadta. Mindenki érezte, hogy igazi művésszel áll szemben, aki komoly drámái színpadon is sikert aratna. Befelezésül a művész nő jiddis népdalokat adott elő, amelyeknek szintén nagy sikerük volt. Az óriási számban megjelent hallgatóság nagy elismeréssel fogadta a kiváló előadást.

Löbl Bözsi a Wizo palesztinai propaganda-kurzusán. December végén kezdődik Tel-Avivban a Wizo palesztinai propaganda-kurzusára Mirjam Schener vezetése alatt. Az erdélyi wizo képviselőiben Löbl Bözsi vesz részt a kurzuson.

Wizo-élet Szamosújváron. Folyó hó 4-én, szombat este a szamosújvári Wizo-csoport nagyszabású chanuka-estélyt rendezett özv. Feldmann Jakabné lakásán. A háziasszony-nak ezúttal is köszönetet mond a Wizo. Az estély keretében színterület Max Nordau „Dr Kohn” című drámája helyi műkedvelők közreműködésével a következő szereposztásban: Moser tanácsos: Vajda Bandi, Moserné: Salamon Sándorné, Krisztina: Farkas Margit, Károly: Fenyvesi József, Ernő: Mózes Ernő, dr Kohn: Nusbaum Márton, Kohnné: Golstein Nénita, Kohn: Herschkovits Dezső, Khilmann rektor: a Siamon Sándor, V. Avinque bitoros: Deutsch Vilmos, Mária: V. Zsenta. A szereplők külön-külön elismerést érdemelnek nagyszerű alakításukért, melyet a közönség színi nem akaró tapssal honorált. Max Nordauról tartott bevezető előadást Dr. Öhibaum Sándor. Tradicionális chanuka játékok, kitünő búffé és zene szóközvetítette hajnalig a szépszámban összegyűlt közönséget. A rendezés nehéz munkáját a helyi Wizo négyes vezető bizottsága fáradságtalan kitartással végezte a K. K. L. javára.

Szépen sikerült a szigeti Wizo jótékonycseu művészestje. A sighet-i Wizo szombat este nagyszabású műsoros táncestélyt rendezett a Polgári Körben. Hozzáértéssel összeválogatott műsor jellemezte a legfőképpen ezt a valóban nagyszerűen sikerült estélyt, amelyet szépszámu közönség élvezett végig. Rézműves Herta román nyelvű prólogja után Markovits Jenő egy nagy reményekre jogosított fiatal tehetség művészi szíli vezeték be a műsort. Azután Rossner Bözsi, Apsan Dori, Schwartz Olga, Lázárovits Aranka, Meierovits Pepi és Cikk Edi által igen ügyesen lejtett román tánc következett, majd Moldován Hilda egy Sigheten vendégeskedő igen bájos és művészi hajlamú bécsi kislány általános siker mellett jeleneteket adott elő Göthe Faustjából. Heller Lizi és Simsovits Cunci valcero öszinte sikert aratott, majd az est egyik legkiemelkedőbb fénypontja: Guttmann Andor jiddis és román énekstíli következték. Cikk Csöpi, egy igen bájos kis csöpség táncsáma után Harry Meierovits, művész nevén Stemató a Bécsbe felkerült nagytehetségű színművészjelölt drámái jele-

Foltok,
melyeket vörösbőr, gyümölcs, tinta, kávé, vagy csokoládé, okozott (rozsdafolt kivételével)
eltűnnek!
ha fehérneműjét félórán keresztül Radion-oldatban kifőzi.

neti következték. A műsor egy másik fénypontja ovit Joanovits Baby, Joanovics rendőrtiszt feltünő szépségű és még feltünőbb tehetségű kisleányának „Haláltáncát”, nem különben a már közismert és magasraívelő karrierre jogosított Mezei Terike stepp táncát. A legátúnabb sikere talán a Hoffmann Panny által tervezett „keleti táncok” volt, amelyet Schwartz Olga nagyszerűen lejtett el, de sikerült volt Meierovits Éva, Cikk Csöpi és Rossner Magdának is. A táncszámokat Fuchs Piri táncitanárnő tanította be és Mezei Terike kísérte hozzáértéssel a zongorán. Káhmán Kálmán komorált szellemesen. A babaköltés: Hoffmann Panny és Katz Nándorné iparművésznők érdeme, míg a rendezésért elsősorban Taub Dezsőné, továbbá Izrael Dezsőné, Adler Jenőné, Halpert Sándorné és Mendelovits Lajosné illeti elismerés.

Gilboa (Hammer Dávid) kiállítása Tel-Avivban

Néhány hónappal ezelőtt Maxa Nordaunak, Max Nordau világhírű leányának volt a kiállítása abban a Hess ucai teremben, ahol most a Petroszényből ideáramlott fiatal művész lépett finom paszellekkel, lehajlésszerű rézkarcokkal és erőteljű duzzadó metszetekkel a közönség elé.

Hammer Dávid nem ismeretlen az erdélyi közönség előtt, a Gilboa név jónéhány száz plakát, könyvillusztráció és exlibris sarkában megtalálható és nevét, ezt minden túlzás nélkül állíthatom, minden elemi iskolás gyermek ismeri Palesztinában, mert ő az újheber kaligrafia megteremtője és az ő négykötetes tanfüzetei alapján tanul meg a héber gyermek írni-olvasni.

A szimpatikus fiatal művész nem szívesen beszél magáról, de különben sem beszélgethetünk nyugodtan, mert a kiállítás látogatói állandóan felvilágosításokért fordulnak hozzá. Ottlétünkkor a Béth Chinuch, a Hisztadruth szakiskolájának egyik osztálya volt ott éppen testületileg, tanári vezetés mellett és a gyerekek régi ismerősként üdvözölték Gilboát, aki több iskolában tartott már előadást a héber írásművészet új irányairól és a héber írásjegyek kötési módokról.

Népszerű azonban Gilboa a gyermekvilágban a sajáttervezésű gyermekjátékai révén is, sőt megjelent legújabb egy gyönyörű kivitelű rómkártyája is az erdélyi piacon, többféle sajáttervezésű gyermekjátékával egyidőben.

Egyenesen a budapesti Fesztőakadémiáról jöttem Palesztinába —informált bennünket a sokoldalú művész — és öt éve élek itt mint plakáttervező és könyvillusztrátor. Művészi ambíciómat ez nem elégti ki ugyan, de amint itt látható, szabad időmben csak kimentem a szabadba a tenger mellé, az erdőszélre, a kibucokba, a kvsre, a traktor mellé és ez a kiállításom ennek az eredménye.

Mely munkáit tartja legértékesebbnek? — kérdeztük.
— Legértékesebbnek? — és összeráncolja a homlokát — talán a könyvillusztrációim és paszelleim, amiket legjobban szeretek. Az Omanuth kiadóvállalatnak én vagyok legtöbbet foglalkoztatott grafikusa, ahol a Bauer és a Perez Smolensky könyveit illusztráltam először. Most megbízást kaptam a Megillath Echa és a Sirath Damim illusztrálására, amelyek rövidesen sajtó alá kerülnek.

Meg kell említsük, hogy Gilboa nagyon tehetséges pavilontervezőnek bizonyult, amelyben az 1934-es telavivi kiállításon az általa tervezett pavilonoknak volt a legnagyobb sikerük.

Gilboa a jövő év tavaszán Erdélybe is el látogat, magával hozza a gazdag anyagot, hogy művészetét az itteni zsidóság is megismerhesse. (F. J.)

ben színes és változatos gyűjteménye a zsidó irodalomnak, tudományának és lexikográfiának. Ebben az 52 cikkben fel vannak jegyezve a zsidó élet, a zsidó múlt és a zsidó kultura legfontosabb eseményei.

A naptár-évkönyv második része az általános rész, amely ugyancsak közel száz oldalon közli a polgári naptárt, valamint a szükséges naptári tudnivalókat, közöl ezenkívül egy modern kis világföldrajzot és egy rendkívül praktikus közgazdasági lexikont. Ebben a részben közöljük még mindazokat a fontos rendeleteket, szabályzatokat, a kereskedelmi és ipari életet érintő infomációkat, amelyre a mindennapi életben szükség van.

Az Uj Kelet naptár-évkönyve 1938 január 1-re jelenik meg és bolti ára 40 lej lesz. Az Uj Kelet előfizetői azonban ezt az értékes könyvet önköltségükön, 15 lejért fogják megkapni. Kérjük mindazon előfizetőinket, akik igényt tartanak naptár-évkönyvre, hogy azonnal a helyeken, ahol helyi megbízottaink vannak, közöljék igényüket a naptár árának egyidejű befizetésével az Uj Kelet megbízottjával. Azok az előfizetők pedig, akik olyan helységeken laknak, ahol nincsenek eladó helyi megbízottaink, szíveskedjenek legkésőbb december 25-ig írásban közölni óhajukat, hogy igényt tartanak-e a naptárra, egyidejűleg pedig mellékeljék bélyegben a naptár önköltségi árát, 15 lejt.

Ezt a rendkívül kedvezményt természetesen csak olyan előfizetők vehetik igénybe, akik előfizetési díjaikkal rendelkezők előfizetőinket, hogy hátralevőket a naptár-igényléssel egyidejűleg megbízottainknál, illetőleg kiadóhivatalunknál kiegyenlíteni szíveskedjenek.

Nyomatékosan kérjük előfizetőinket, hogy úgy a személyes, mint az írásbeli igényléseket legkésőbb december 25-ig juttassák megbízottainkhoz, illetőleg kiadóhivatalunkhoz, mert a naptár-évkönyv kiadásának korlátozott példányszámát nyomtatunk.

A világdíjas Földes Jolán új regénye: Fel vagy írás. 350 lap, szép kiállítás, fűzve 158 lei, kötve 191 lei. Pantheon kiadás, mint: „Mária jól érett (Mikszáth díjas), kötve 92 lei, „Péter nem veszi el a fejét” kötve 79 lei. Uj Pantheon könyv: Paul de Kruif: A hét vasember, fűzve 116 lei, kötve 149 lei. Lepagénál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

Nobel Alfréd élete: A dinamit regénye. Vághidi Ferenc új könyve fűzve 92 lei, kötve 132 lei. Egy másik valóban szenzációs könyv: Krausz Simon (a híres nagy bankvezér) regényes élete, fűzve 182 lei, kötve 224 lei. Lepagénál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes kaácsnyai jegyzéket Lepagétól.

Január 1-én jelenik meg az Uj Kelet gazdag tartalmu naptár-évkönyve Előfizetőink figyelmébe

A polgári újév alkalmával az Uj Kelet szerkesztősége rendkívül gazdag tartalmu és irodalmu nivóju naptár-évkönyvet ad ki. Az Uj Kelet naptár-évkönyve két részből fog állni. Az első rész — amelyet Schön Dezső szerkesztett — körülbelül száz oldalon a zsidó

naptári és irodalmi anyagot öleli fel, amelynek keretében felvonultatjuk az összes zsidó emléknapot és a zsidó irodalom legkiválóbb képviselőit. Erdékes ujtítása a zsidó naptárnak az az 52 cikkből álló sorozat, amely az év heteire elosztva kronológikus sorrend-

gmodernebb komfort kedvezmény.

szánsz olasz festményre fedik a földköz

lányzik még, az uccai festői alakja. Nem a hiányt is spontánul földközi tenger ület

természet itt tökéletes sze és kétségen fölül rum birtokos névmása, alkotók.

(R. Ö.)

DER

Opera balettmestere

WIZO

ok között közeledés jön különböző híreket is besolatosan, amelyeket et komolyan. Az arab-e pillanatban sokkal a felosztási terv mindenképpen kereszt-mberek. (L. G.)

ázal zonyok!

arra, hogy csakis mutatjuk valódiak és & Söhne, Deutsch-ia) gyártól szár-alanti, törvényileg yel vannak ellátva:

yári védjegyén kívül zőre is, amely min-van nyomva, látható vászonzó vég felső kö-latt, amint azt az mutatja.

A Yarkon és vidéke

Furcsa nemzet a zsidó. Ez önmagában véve nem új megállapítás. Az sem teljesen új megfigyelés, hogy mindenki, aki a zsidó nemzettel kerül valamilyen általános kontaktusba, bevonul a történelembe és még életében világhírré tesz szert. Chmeinitzky hetman helyi jelentőségű parasztlázadó maradt volna, ha történetesen csak lengyel grófokat és nem zsidókat is mészározt volna le kegyetlen hordájával. Goga, országának határain belül lett volna ismert, mint rendőrmíniszter, aranybányadirektor és költő, de ő kötötte magát ahhoz, hogy a londoni Jewish Chronicle, a bombaji Jewish Tribune, a buenos ayresi Mundo Israelita hasábjain gyakran említsek és ismertté tegyék.

Wauchope tábornok, ha mint nyugalmazott Edinburg-i hadtestparancsnok fejezi be karrierjét, öröklék az ismeretlenség homályában maradt volna, mint Palesztina kormányzója, azonban hat éven át szerepelt a világsajtóban és a jövő Graetzai és Dubnowai bizonyára szentelnék számára is egy pár lapot műveikben.

Sir Harold Mac Michael 1905 óta kormányoztatott csendesen millió négyzetkilométereket a sötét földrészen, amíg 1937 december 4-én egy csapásra, Lindbergszerűen, az érdeklődés homlokterébe került. Mindenképpen értesült, hogy az új palesztinai fővezető jelentős irodalmi működést fejtett ki és főműveit, úgy mint: „Az Észak és Közép-Kordofán Törzsei” és „Az Arabok Történeleme Szudánban” hirtelen klasszikusokká lettek. Londonban, úgy hírlik, erősen készülnek az új kiadások. A palesztinai sajtó már harmadnapra közölt gyöngyszemeket az új klasszikusból. Pld.: „A kérdés lényege az, hogyan tudja a kormányzó a bennszülött megértését, bizalmát, sőt szeretetét megnyerni. Bantham mondja valahol: „ha meg akarsz nyerni embereket a magad számára, éreztetni kell velük, hogy szereted őket és erre nézve a leghatásosabb eszköz, tényleg szeretni őket.” A kormányzó, aki feladatát megakarja oldani, a türelem és a gondviselés szellemét kell, hogy kifejlessze magában. Türelemmel kel kitanulmányozni az emberek kívánságait, reményeit és aggódalmait. Csak ezután foghat hozzá a kormányzó újítások bevezetéséhez.”

Az itteni lapok oldalakon keresztül sorolták fel az új kormányzó által felfedezett sarkiaságokat. Sajnos a tegnapi ideérkezett londoni Great Britain and the East c. lap, amely közel áll a gyarmattügyi minisztériumhoz, megjegyzi, hogy az új kormányzó kinevezése és kiválasztása kedvező az arabok nézvére. Nem tudni mit ért ezalatt az említett lap, amely a felosztás lelkes pártolói közé tartozik és tegnapi számában is több helyen kifejti, hogy ez az egyedüli lehetséges megoldás Palesztina számára.

A felosztás foglalja el az érdeklődés első síkját június óta. Pár nap előtt a felosztás ellenségei látták szükségét annak, hogy Tel-avivban zászlót bontsanak. A Beth Haamban felvonult Ussiskin és néhány alvezére és számos gyengélábban álló érvel próbálták a maguk igazát bizonyítani, miközben néhány Weizmann ellen is megkockáztattak egy pár megjegyzést.

Ugyancsak a Beth Haamban tartja előadásait a „Matate”, Telaviv Terézkörúti Színpadja. A jelenlegi revü címe „Haluciacia”, mi is lehetne más?

A darab vitával kezdődik a felosztás fellett. Azután kezdődik az álom: a vitaközös társaság fele kívül marad az új határon, héber konzulátus a külföldön egy pár könnyfakasztó jelenettel spékelve, az amerikai zsidó, akinek haggadáját elkobozzák az angol zónában, mint irredenta iratot, mivel felfedezik benne az irredenta mondatát: „Jövő évben Jeruzsálemben”, ugyanaz az amerikai zsidó, miután a különböző felosztásból eredő államokban mindenét elkobozták, alsónadrágban megérkezik a zsidó határra és így kiált fel: „alsónadrágban, de otthon.”

Az utolsó kép mutatja be a terület szűksége által előidézett intenzív mezőgazdasá-

got: a lakások asztalain gyümölcsfák teremnek, a szamarak farkával hajtják a mezőgazdasági gépeket és még száz szellemesebbnél szellemesebb ötlet. A diszletek fővárosiak. Nem mi, hanem Hitler sirhat, hogy ilyen tervezőket kiséprűzött. Minden bajt elfelejt a közönség és két és fél órán keresztül harsogó kacaj jutalmazza a szereplőket.

Apropos baj. Minden baj dacára kifejlődött itt egy elit, a „Tout Telaviv”, amely ugyanugy, mint más fővárosban ismeri egymást, közeledik egymással és husznelvűsége dacára „szívesen jön össze. A múlt szerdán volt egy előkelő Wizo bridge az Aohad Haam uccai Glückmann palotában. A főúri lakásban kb. 120 „előkelő” jelent meg és az iteni Színházi Élet, ha létezne, így emlékezne meg erről a társadalmi eseményről. „A Gena-ti-ti-ben” c. rovatában: 10 piaszter lefizetése olenében, megjelentek Rokacsnék, Hoofienék, Nevidiek, Euttolphék, Cressallék, stb. A jelenlévő angolok sok whiskyt fogyasztottak a Wizo javára.

Megindult újból a fürdő szezon is és né-

A színház karácsonyi műsora

Színházunk a karácsonyi ünnepekre olyan műsrot állított össze, amely mindenki számára biztosítja a nemes és élvezetes karácsonyi szórakozást.

A műsrot természetesen a

MARIKA HADNAGYA

uralja. Ez a nagyszerű operett-újdonosság a maga pompás meséjével, alföldi hangulatával, a katonaelet és a film világából vett meséjével, pompás zenéjével nálunk is meghódított mindenkit. Az egész város a Marika hadnagya kitűnő előadásáról beszél, a gyönyörű kiállításról, a szebbnél szebb ruhákról, a ragyogó táncatrakciókról. A Marika hadnagya olyan siker, amilyen a Csárdás volt.

Robert Riskin Amerika legtöbbet kereső szcenárium-írója. Bizonyára mindenki emlékszik a weynonát szétosztó „Mister Deeds” történetére Robert Riskin tavalyi filmjére. Évente csak egy szcenáriumot ír, de ez az egy mindent felülmúl. Idei filmje a Szerenád, melynek címszerepét nem kisebb híresség, mint Grace Moore, a newyorki Metropolitan Opera szép szöke művésznője alakítja. Zenéjét Jerome Kern világhírű amerikai komponista szerezte. Hangulatos, vidám, fiúbemésző dallmakkal tele ez a vígjáték, melyben Grace Moore Puocini és Verdi operáinak legszebb áriáit énekli. A film legkiemelkedőbb jelenete Schubert „Leise fliehen” szerenádja, mit Grace Moore oly szépen énekel, mint senki előtt. Partnere a rokonszenves Cary Grant. Rég nem szórakoztunk olyan jól, mint e film bemutatóján.

A SZÍNHÁZ HEIT MŰSORA:

Szombat d. u. 3: Urilány szobát keres. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: Sárkánytűkés közlegény. (Tizenkilencedszer.)

este 9: Marika hadnagya. (Harmadszor.)

Vasárnap d. u. 3: Meseáruhá. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: Marika hadnagya. (Negyedszer.)

este 9: 3:1 a szerelem javára. (Tizenötödször.)

Hétfő d. u. 3: A rut kis kacsa. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: Sárkánytűkés közlegény. (Huszaszszor.)

este 9: Marika hadnagya. (ötödször.)

Kedd fél 9: Marika hadnagya. (Hatodszor.)

Csütörtök este 9: Marika hadnagya. (Nyolcadszor.)

Péntek este 9: Szilveszteri kabaré. (Malac- és pezsgősorsolással. Eredeti operett-bemutató: A szerelmes öbester. Szövegét írta: Szabados Árpád, zenéjét: dr. Dávid István szerezte. — Laji bá tréfája. Szini

**NECTAR
MOTONEL
MONOPOL**

*Előkelő
minőségű*

MOT *borok*

Hány nap óta olyan meleg az idő, hogy legálább ezerre becsülöm a mai (szombati) strandolók számát.

Igy folyik ez élet a Yarkon melletti Párizsban egyik bizottságtól a másikig.

SÁRGAPITYKÉS KÖZLEGÉNY

sé pedig szombaton és hétfőn délután hatkor. Ez lesz a darab huszadik előadása. A Sárkánytűkés közlegénynek nem kell már reklám.

Vasárnap este 9 órakor a

3:1 A SZERELEM JAVÁRA

című nagy revüt adja a színház.

Az ünnepnapok alatt

három elősöhelyáras előadás

is lesz, szombaton háromkor az Urilány szobát keres, vasárnap háromkor a Meseáruhá, hétfőn háromkor A rut kis kacsa kerül színpadra.

Lajos ötletéből írta: Csiby Lajos. Ezenkívül László Miklós, Nóti Károly, Lőrincz Miklós tréfái, egyfelvonásosai, Tebán János, Topán Lulu, stb. táncszámai. Konferál: Tompa Sándor. Bérletiszünetben.)

Péntek éjjel 12: Szilveszteri kabaré. (Malac- és pezsgősorsolással, az esti előadás műsora szerint.)

Szombat d. u. 3: A romantikus asszony. (Elször olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: A szilveszteri kabaré megismétlése. (Malac- és pezsgősorsolással.)

este 9: Sárkánytűkés közlegény. (Huszonegyedszer.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szombat, december 25 (matiné): Három a kislány.

Vasárnap, december 26 (matiné): Vigözvegy. Hétfő, december 27: Mártha.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Szombat, vasárnap: Stan és Bran: A vadnyugati őrvár. A legszellemesebb vígjáték. Igazi ünnepi film.

Hétfőn: A 7 hős. Hatalmas filmalkotás, eredeti felvételek az örök hó és jég birodalmából.

CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, pénteken nincs előadás.

Szombat, vasárnap, hétfő, kedd, szerda:

Premier (A tánc folytatódik). Izgalmas, szenzációkkal teli film, mindent felülmúló revükkel, főszerepben: Zarah Leander, bécsi filmszínész.

UTELIA MOZGÓ MŰSORA:

Szombat, vasárnap, hétfő, kedd, szerda:

Kínai banditák. Exotikus film, kínai aktualitásokkal, izgalmas tartalommal. Főszerepben az amerikai filmvilág legjobb jellemszínésze: Boris Karloff.

MINERAS MOZGÓ MŰSORA:

Karácsonyi műsor: I. A mai idők. Az évad legnagyobb filmje. Fősz.: Charlie Chaplin. II. A könnyű lovasság. Zenés operett. Fősz.: Rökk Marika és Fritz Kampers.

III. Micky Maus és Journal.

NYUGATI MOZGÓ MŰSORA:

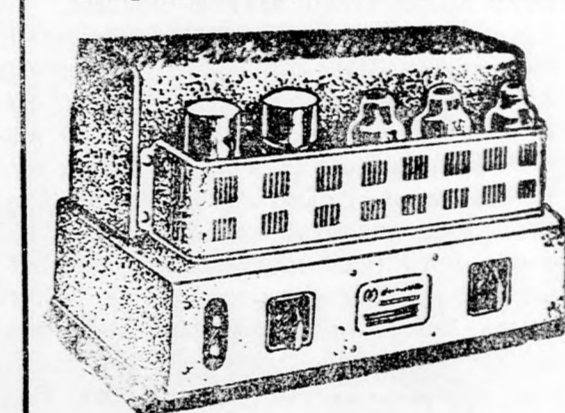
Szombat, vasárnap, hétfő, kedd, szerda:

Szerenád. Grace Moore, a newyorki Metropolitan Opera világhírű énekesnőjének egyetlen idei filmje. Zenés vígjáték, fordulatos tartalommal. Zenéjét szerezte a közismert Jerome Kern.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:
Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor. A legjobb karácsonyi műsor: I. A szerelem ünnepe, Főszerepben: Jeanette Macdonald és Maurice Chevalier. II. Nyugati elősörök. (Cowboy). Főszerepben: John Wayne. III. Uj hirádo és színes Mick Maus. Helyarok: 10 és 15 lej.

FIVRE RADIO LAMPAL

Hangerosító készülékek — hangszórók

„GELOSÓ”

12, 25, 35 Watt

„OSIAS ZINGHER”

Bucuresti, Str. NEGRU VODA 14.

Érdeklődőknek ingyen katalogus.

FIVRE RADIO LAMPAL

Járványos időben is

NYUGATI MOZGÓ MŰSORA:
HÁROM RASZ
Rasz Guxa, a lakik. Rasz Sz és Rasz Hailu. Hailu volt az, szított, jelenleg urak előtt, val hogy kiúzza ok Van-e erre városokat és falun az absz lométerre van

Mert rendszeresen használom a kellemesen illatosított

SENLASO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappant, megvéd a veszedelmes influenza ellen.

»VITIS«

Dep. de Vinuri Cluj, Calea Decabal 19 hozza forgalomba a legmegbízhatóbb és tisztán kezelt

kóser fajborokat

Cégtulajdonos: BIKENSPANNER MARTON, a Bogsza-cég kóser borpincéjének 22 éven át volt kezelője.

Mi történik Abessziniában?

Lugano, december 24. Mindenki biztosan tudja és senki sem akarja tudni, hogy mi az oka Graziani távozásának. Mődünk volt arra, hogy beszéljünk valakivel, aki az olasz viszonyokat igen behatóan ismeri, kitűnő olyan kapcsolattal vannak és tőle kérdeztük meg, hogy mi van Graziani lemondása mögött és mi a valódi helyzet Abessziniában.

— Ne tőlem kérdezze, — mondotta informátorunk, — mert én csak Rómából kaptam az értesítéseimet, Abessziniába nem juthattam el, noha megkísérletem. Idegen utazót, vagy újságíró, ha nem tagja a fasisz-

ta pártnak, nem engednek Abessziniába. Persze, ez nem akadályozza a Dzsibutiban élő francia megfigyelőket abban, hogy pontos információkat ne szerezzenek. Ők a megmondható, hogy a négus egykori birodalma egyre jobban anarchiába fullad. Egyre több helyen tör ki az éhínség és sohasem volt olyan nagy az országutak bizonytalansága, mint éppen manapság. A raszok, a régi hercegek majd mind meghaltak.

Volt, aki csatában, volt aki száműzetésben, volt, aki a veszthelyen.

HAJHULLÁS ELLEN AZ ORVOSOK CSAK BIRKENWASSER-T RENDELNE

Abessziniába. Eritrea és olasz Szomáli-föld felől nem jöhetnek. A kihajózás francia Szomáli-földön történik. A francia kormány ugyan megtagadta az engedélyt, de ezen az olaszok úgy segítettek, hogy munkásainak nevezik ki a katonákat, ásókkal érkeznek Dzsibutiba és csak a határon túl kapnak fegyvert.

Egy-egy hajón 1500 katona érkezik, 30 és 40 év közöttiek. Ejjel-nappal jönnek a katonák. Közben az élelmiszerküldemények várnak és rendszerint el is rothadnak. Az olaszok új utat építenek Asszabtól az ország belseje felé. Az ut 10 méter széles és 250 kilométer hosszú lesz. Egyelőre csak 10 kilométer készült el, mert az utépítőknak fegyverrel a kezükben kell dolgozniuk.

Minden héten érkeznek a leváltott ezredek Dzsibutin át haza. Soványak és beesett az arcuk. Ugy vetik rá magukat a főzélékre és kenyérré, mintha sosem ettek volna.

A benszülöttek még jobban éheznek. A magas árakat csak kevesen bírják. Eredmény, hogy egyre többen alakítanak rablóbandákat, rohanják meg a karavánokat, sőt az európaiak villáit is megtámadják.

A hivatalos valuta az olasz lira. A benszülöttek azonban ragaszkodnak a Mária Terézia tallérhoz, amelyet az olaszok kivontak a forgalomból. Ilyen körülmények között szünetel a kereskedelem.

Mindéből az következik — mondotta informátorunk, — hogy Olaszország egyáltalán nem ur Abessziniá fölött és soká nem lesz még az. Talán sohasem. K. V.

A legjobb sport-harisnya

Rasz Deszta és Graziani

A legtragikusabb Rasz Deszta Demptu halála. Amikor a Graziani ellen elkövetett merénylet után halomra öldösték az abesszinek, ő is az áldozatok között volt, annak ellenére, hogy Graziani módot adott arra, hogy Kenyába szökjék. A fiatal herceg azonban nem vette igénybe ezt a lehetőséget. Ott hal meg harcosaival, akik azonban — igazságosnak minősítették ezt a halált, mert a háboru végén a reá bízott municióval tüzeteket próbált kötni. Kaonának pénzért adta a löszert és akinek nem volt pénze, nem kapott.

Róma elrendelte Rasz Imru azonnali kivégzését. Graziani erre a következőket táviratozta Rómába:

„Rasz Imru hadifogoly, vitézségével az ellenfél megbecsülésére szerzett jogot.

Lovagiasan verkedett és tiltakozom az ellen, hogy leljék, mint egy szökevény.”

Válasz helyett Graziani azt a parancsot kapta, hogy szállítsa Rasz Imrut Olaszországba. Hivatalosan a Lipari-szigetekre száműzték Rasz Imrut, valójában megölték.

Ez bizonyítja, hogy nem Graziani a felelős az abesszin vértürdökért, hanem a római parancs. Amikor De Bono a hadjárat utasításait megkapta, azt kérdezte: „Milyen Etiópiát szállítsak. Etiópokkal, vagy azok nélkül?”

Ezzel szemben Braziani mindig tisztelte ellenfeleinek bátorságát és kitartását. Bizalmas körben tiltakozott a mérgezők használata ellen, pedig egyedül ezeknek köszönhetette győzelmét.

Nem csoda hát, hogy Róma elmozdította.

Kaszával jöttél csuf halál hozzám. Kár volt a fáradságért, itt a HORIA am

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Guerilla-harcok

Három rasz van még életben. Az egyik Rasz Guxa, a négus veje, aki Makalléban lakik. Rasz Széjum Aduában áll őrizet alatt és Rasz Hailu, aki Addisz Abehában lakik. Hailu volt az, aki a négus ellen felkelést szított, jelenleg eddig látszólag hódot az új urak előtt, valójában azonban alig várja, hogy kiütze őket.

Van-e erre reménye? Az olaszok csak a városokat és környékeket szállták meg, a falun az abesszinek az urak. Dessitől 25 kilométerre van az Asmara és Addisz Abeba

közötti ut, amelyen olasz nem közlekedhetik, mert jelentős etioip haderő tartja megszállva ezt az utat.

A többi tartományban is ilyen a helyzet. Kis guerilla-csapatok, sokszor csak ötven ember, nyugtalanítják a fehéreket. Az olaszok csak tankok segítségével közlekedhetnek az országban. Mindenlív földerítő repülőgépeket küldenek és ennek ellenére a háboru befejezése óta több olasz esett el, mint a háboruban.

Folytonosan új olasz csapatok jönnek

E. I. PALL
villanszerelési anyag,
égők és rádió-
alkatrészek
Ierakata CLUJ, Piața Carolina No. 2.
Telefon: 26-17.

LONDON DEZS elsőrendű uriszabósa
készíti az eredeti angol és francia modell szerinti legegységesebb ruhákat úgy saját, mint hozott anyagból. CLUJ, Sf. Maria Regina Maria 44.
Weisz Kálmán és Jenő
szabócég 15 éven át volt munkavezetője.

AVERUS
borotvapenge
UJDONSÁG! Forgalomba került a sűrű és durva szakállához alkalmas AVERUS 0,08 mm. speciális acél, piros etikettel. Próbálja ki és nem fog többé más pengét használni.

FIGYELEM SZABADSÁGOLÓK!!
Az egészség szolgálatában, 3 tucatot az új Brilliant-Extra-Primissima és a Luxus-Silkén-finest minőségűkből vigyen magával, hogy egészségesen visszaajóhessen.

Primeros Gummi

„Drogeria Caraiman”
név alatt
Gyógy Drogeriát nyitott
Raktáron tartja az összes bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességeket, valamint az összes illatszereket és kozmetikai cikkeket. Nagy választék Hubigant, Coron, Chanel, Michel Guerlein, Patou, Grolie, stb. gyártmányokban. Telefon: 54580.

Fémiparosok, gyárak, vezetők, szakmunkások. Minden szakkönyv, szakfolyóirat minden nyelven Lepagenál Cluj. Közölje milyen szak. vagy kérdés érdekl. és milyen nyelven ért és megkapja Lepagétól a megfelelő szakjegyzéket. Cim: Lepage Cluj.

BRAUN IZOR
szövőfonal nagykereskedő
Tárgu-Mures, (Telefon: 74.)
Iparifonalak állandóan raktáron.

IRON-TRIUMPH
Modell 1938
Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készüléket adtak el.

IRON
IRON-TRIUMPH
60 állomásvétel, 3 hullámkör, 18-2000 m. Természethű ledadás. Nagy hangerő.

IRON-REX I.
Superok királya
Kényelmes kezelés
Világvetél!!

Ara **6880 Lei**
Minden szaküzletben kapható

Mikádó és harakiri

A nankingi sajnálatos eseményekkel kapcsolatosan két japáni eredetű szó sikolt a világ valamennyi lapján: harakiri és Mikádó.

Olvasom, olvasom ezeket a különböző nyelveken írt lázas sorokat, s egy sápadt arc jelenik meg előttem. Szeme ég, vékony szája még jobban elkeskenyedik, amint mondja:

— Nekünk, keletieknek, az az előnyünk a nyugatiak fölött, hogy pontosan, vagy körvonalalban, de valahogy mégis ismerjük az önk életét. De se Amerika, se Európa népei nem ismerik az igazi Ázsiát!

Fujiwara ur, aki e titkot felfedte előttem, már két éve halott. Sok esti órát beszéltem át vele az ázsiai és az európai lélek közlekedésének és kiegyenlítésének lehetőségeiről.

— Ez majdnem lehetetlen — mondta egy ízben. — Vegyen a kezébe bármilyen nyugati könyvet, vagy újságot, amely ázsiai

kérdésekkel foglalkozik. Tapasztalni fogja, hogy tele vannak tévedéssel és felületességgel. Sokszor az az érzésem, hogy Európa tulajdeges ahhoz, hogy új tanulmányokba mélyedjen, Amerikának pedig még arra sincs ideje, hogy saját magával tisztába jöjjön!

Az öreg szamuráj mondása megint a fülemben csengett, amikor az újságok öklömlényi betűit olvastam: „Az Egyesült Államok elnöke csak a Mikádó bocsánatkérését fogadja el elégtételül.“ Vagyis: „Ha a Mikádó bocsánatot kér, a bűnös tisztéknek harakirit kell végrehajtaniok.“

Ez a két drámai hír valószínűleg valamelyik amerikai újságíró társam agyában született meg. Ez rendjén volna. Amerikában szeretik a szenzációkat, legalább is a szerkesztőségeikben. De hogy ezt a táviratot a világ valamennyi lapja le is adta, ez már az én japánom bizalmatlanságát erősíti meg.

Miért nem képhet a Mikádó bocsánatot

Minden tuizás nélkül, Keleten most beretválen táncol a világ békéje. A helyzet jobbra, vagy balra fordulásában nagy szerepe lesz a sajtónak. Mégis egyetlenegy nap, mennyi helytelen beállítás, félremagyarázás jelenik meg a nagy világlapokban az ottani

Japán ellen, a Mikádó akkor se kérhetne bocsánatot, a vétkes katonatisztek pedig nem hajthatnak végre harakirit. A magam részéről nem is hinném, hogy az amerikai kormánykörökben ilyen terv felmerülhetett. Mert ha igen, abban az esetben a tokiói amerikai nagykövetet sürgősen szabadságon kell, mert a legegyszerűbb japáni fogalmak-kai sincsen tisztában.

A „Mikádó“ bocsánatkérése kisebb módosítással elvben elfogadható volna. (Az is igaz, hogy kétezerhatszáz év óta a japán császárok nyilvános bocsánatkéréséről nem tud semmiféle krónika.) Feltehető azonban, hogy mégis akad olyan japán császár, aki suttymóban, négy szemközt sajnálkozását fejezi ki valami fölött. De ez is, — tekintettel a japán császár tekintélyfoglalmára, — merőben lehetetlen. Japánban a császár legfeljebb megmástitja a parancsát, de előző intézkedéseiért nem mentegődzik soha, mert mindenki felett áll és felelősségre nem vonható.

Ez vonatkozik az élő császárra, vagy japánosan a „tennóra“. Az azonban, hogy valaha is egy „Mikádó“ bocsánatot kért volna, arra nincsen példa a világtörténelemben. Ha ez megtörtént volna, ez lenne a legnagyobb természeti csoda!

Miért? Egyszerűen azért, mert élő Mikádó még sohasem volt. Valószínűleg kínai szokás alapján Japánban minden uralkodónak legalább két neve van. Az első életében viseli, amikor „tenno“, a másikat a halála után, amikor „Mikádó“ lesz. Így például a modern Japán legnagyobb uralkodója Mucuhito tenno volt — amíg élt — amikor meghalt, akkor adták neki Médsi Mikádó nevet. Tehát az élő japáni császár neve a „tenno“, — a halotté pedig: „Mikádó“!

eseményekről! Szándékosan kapaszkodtam ebbe a „Mikádó“ és a „harakiri“ szavakba. Ugyanis, ha Amerika minden fegyveres erejét és gazdasági hatalmát mozgósítaná

A harakiri neve „szepu“

De tegyük fel a lehetetlent, hogy Japán jelenlegi élő császára, Hirohito tenno, Nippon évezredes alkotmánya és vallási szokásai ellenére bocsánatot kérne. A japán tiszték még ez esetben sem követhetnének el harakirit, legfeljebb — öngyilkosságot.

Harakiri már hatvan éve nincs Japánban. Hogy megint legyen, ahhoz külön törvényt kellene hozni. Eppen Mucuhito tenno idejében halálbüntetés terhe mellett tiltották el a harakiri segédkezést. Szabályos harakirit pedig három ember jelenléte és segédlete nélküli nem lehet végrehajtani.

A harakirinak nagyon sötét multja van és ki gondolna arra, hogy rokonságban van az Attila idejében szokásos főuri temetkezéssel? Japánban még ezer esztendővel ezelőtt, ha valamelyik dájmjó, azaz főur meghalt, a legbizalmasabb környezetét és szolgáit eleveven mellé temették. Borzalmas kinhalál várt ezekre az udvari emberekre. Mert egész testüket elföldelték, csak a fejüket hagyták szabadon. Később egy császári parancs eltiltotta az eleven „kisérő személyzetet“ és ehelyett agyagfigurákat temettek a nagy ur sírjába. Az ősi szokás azonban rákényszerítette a legbelsőbb embereket arra, hogy urukat a halálba kísérjék. Ezt a szomorú aktust a Kinából származó öngyilkossági móddal, a hasfelmetszéssel hajtották végre.

Amikor Japánban kialakult a harcos nemzeti középosztály, az is átvette a harakirit. Ettől az időtől kezdve nemcsak hűségből követték el ilyen módon öngyilkosságot, hanem

az lassan a nemesi osztály kiváltsága lett. A japáni szamuráj, ha főbenjáró bünt követt el, választhatott a bakó és a harakiri között.

Iyeyasu Japán egyik legnagyobb államférfia a hűség-harakirit azzal akadályozta meg, hogy ha valaki ily okokból lett öngyilkos, akkor az egész családját kiirtatta. A harakirinak ez a fajtája azután megszünt, de nem egészen. Legutoljára Nogi tábornok követett el Mucuhito császár halálakor. Ez se volt szabályos, mai értelemben vett harakiri.

Talán ezernyolczszázhetvenben volt az utolsó eset, amikor előirt formák szerint két japán nemes felsőbb utasításra harakirit követett el. Egy napig bójtöltek, azután ősi szokás szerint legszebb ruhájukat öltötték magukra. Két tanu előtt nyugodt kézzel megirták végrendeletüket és aztán a kisebbik kardjukkal megtették a halálos metszést. Ugyanebben a pillanatban legjobb barátjuk, aki az utolsó tisztséget látta el mellettük, — egyetlen csapással hátulról lemet-szette a fejüket. Ez volna a harakiri. Két tanu és egy segéd.

Egyébként a harakirit Japánban nem harakirinak, hanem „szepu“-nak hívják. Ma is vannak, akik ősi módra felmetszik hasukat, de ez nem harakiri, — hanem az öngyilkosságnak borzalmas és fájdalmas neme.

Csak rá akartam mutatni, hogy egyetlen távirat két szavába mennyi történelmi, alkotmányjogi és társadalmi tévedés hemzseg. (m. a.)

PARFUMÉRIA L. T. PIVER PARIS BEMUTATJA UJ KREÁCIÓJÁT:

MASCARADE

A MASCARADE puder, parfüm és kölnivíz — amely nemes tartalmához méltó dobozban és üvegcseben kerül forgalomba — a párisi, londoni és new-yorki nagyvilági szalonokban óriási lelkesedést váltott ki. A MASCARADE a francia szepítőszert és illatszer-művészet legsikerültebb alkotása. Gyengéd, kifinomult — a mindennapitól teljesen eltérő — illatával megteremti használója környezetében az ifjúság és jó hangulat kellemes légkörét. A MASCARADE parfüm és kölnivíz egyéni eredetiséget biztosít és nagymértékben kihangsúlyozza használójának nőies báját. A MASCARADE puder, — amely utólérhetően finomságu és tapadóképeségű — csodálatosan szép dobozba van csomagolva

MASCARADE

L.T. PIVER

PARIS

STERN-féle orf. kóser vendéglő Nagyváradon

Str. N. Iorga (volt Zöldfa ucca) 19. Országzserte elismert kifinó konyha, szolid áruk. Figyelmes kiszolgálás

Érdely vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. Lakodalmaikra és bankettekire külön nagy terem.

ארטה. כשר

— Raffy Ádám

Giordano Bruno színes rajzregényének szerzője könyvvel jelentkezik a piacon, melyet Franz hajdani bécsi csodadoktor léleklátás első nagy me Ennek a csodálatos, fémmaradt okmány — és történelem adatainak biz — emberfeletti embernek már Stefan Zweig képe tatta, aki „A lélek orvos“ kívül Annie Bakerről és ben a legtekintélyesebb bécsi csodadoktor emlék feledhetetlenül kongeniál lyáját és kortársi tragik Raffy Ádám Mesmer-irodalmi sikon mozog, tanulmánya. Az ő könyve értekező hangnak; a „Lélete valódi regényhős éle a kor szellemi és any lélelte tévona, majd kés és becsületesebb szándék fejthetetlenül lélek pá maga is az értelem hőse, válik olyan felismeré mutatlak a logika és az Mesmernek, a „magnak tudósi tragikum a hogy bár felfedező volt tudta, hogy mit fedezett a világban kereste a kát, melyek csodálatos ték és sohasem döbbsent dlatos erő önmagában varázsában, hipnotikus Mesmer magnetizmus a mai orvostudomány s külső csodának hitte az gének csodája volt. Uj nem tudott nevet adn „terra incognita“-nak. Ez volt a tragikum a zenijének melléfogása, mit, vagy igen keveset és tudósi értékeiből, f szeriségéből. Az a kor, amelyben korszaka volt, az érte hatása a középkori the val szemben. Mi sem mint az, hogy Mesme odás haszonbérli nem pedig éppen a mindent a mindent megvizsgálá zászlóikra. Elgáncsolt házták, akárcsak kés szerették volna elegánc sok, akik minden korba nek be mindazok ellen, lik a korlátokat s nyilvánított tételeket u bájják megingatni. Raffy Ádám már a G életrajzregényében biz hogy hőseinek élete, m csupán azért érdekli, m futásukban sok a drámá ró tollára kimondottan élkutások sorozata, han is érdekeltnek érzi azo feszítésekben, azokban ban, amelyekért hőse legébb, legszentebb j viték a kor oltárára. Mesmer-könyvének g pás, talán egyenesen rajzában is az író egy tetni hőseivel és min maihoz hasonlóan elbo állottak a vérszomjas gyithatatlan butaságt vandáli harcain, tüleke a Teremtő dicsőségét feltárában látó jezsu eldugva olvasó titkos csak Mesmer, az em álmat a tudomány mi val fűzték egybe; a k tatták, mialatt a s vényeknek gátjaiba üt Mesmert, a „lélek azért látta meg olyan tudott férfozni annak ellentmondásaihoz és ez a egyszerű férfiú e Imponáló tudás az, rendelkezik. Nemcsak illetőleg ad pontos figuráiról, nemcsak sz tudja mesterien beleél tában van az általa szellemi fegyverzeténe tudományos gondolkod szakának egész böl köében talán sokkal in egyén — egyéniségét,

A LÉLEKLÁTÓ

— Raffy Adám új életrajzregénye, Franz Anton Mesmerről —

Giordano Bruno színes és lebilincselő életrajzregényének szerzője: Raffy Adám, új könyvvel jelentkezik a karácsonyi könyvpiacra, melyet Franz Anton Mesmerről, a hajdani bécsi csodadoktorról, a magnetizmus, a léleklátás első nagy mesteréről írt. Ennek a csodálatos, nyugteral, minden nemmaradt okmány — és az orvostudományi történelem adatainak bizonyossága szerint is — emberfeletti embernek élete és működése már Stefan Zweig képzeletét is foglalkoztatta, aki „A lélek orvosai” című, Mesmeren kívül Annie Bakerről és Freudról írt könyvében a legtekintélyesebb fejezettel áldoz a bécsi csodadoktor emlékének és írja le — a leledhetetlenül kongeniális átérzéssel — pályáját és kortársi tragikumát.

Raffy Adám Mesmer-könyve egészen más terroli sikon mozog, mint Stefan Zweig tanulmánya. Az ő könyvében nyoma sincs az értekező hangnak; a „Léleklátó”-ban Mesmer élete valódi regényhős életévé terebélyesedik, aki a kor szellemi és anyagi hullámverésében eleinte tévova, majd később annál férfiasabb és becsületesebb szándékkal keresi a Meglehetetlenség kéklő partjait s aki, bár jó-maga is az értelem hőse, tragikus áldozatává válik olyan felismeréseknek, melyek tulajdonképpen a logika és az értelem határain.

Mesmernek, a „magnetizmus” feltalálójának tudósi tragikuma abban csúcsosodik ki, hogy bár felfedező volt, élete végéig sem tudta, hogy mit fedezett fel. A kozmoszban, a külvilágban kereste ama rejtélyes erők titkát, melyek csodálatos gyógyításait előidézték és sohasem döbönt rá arra, hogy e csodálatos erő önmagában székelt; egyénisége varázsában, hipnotikus erejében.

Mesmer magnetizmusnak nevezte azt, amit a mai orvostudomány szuggesziónak nevez; a lélek csodálatos hitte azt, ami az ő egyénisége csodája volt. Uj földet fedezett fel és nem tudott nevet adni az általa megtalált „terra incognita”-nak.

Ez volt a tragikuma, ez volt kétségtelen eszenjének melléfogása, ami azonban semmit, vagy igen keveset von le nagy emberi és tudósi értékeiből, felfedezéseinek nagyszerűségéből.

Az a kor, amelyben élt, a felvilágosodás korszaka volt, az értelem büszke visszahatása a középkori teológia miszticizmusával szemben. Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy Mesmer éppen a felvilágosodás hasznosbérőitől nem értett meg, akik pedig éppen a mindent megértés, a türelem, a mindent megvizsgálás jelszavait tűzték ki zászlóikra. Elgáncsolták, üldözték, megkínálták, akárcsak kései utódját: Freudot szerették volna elgáncsolni ama akadémikusok, akik minden korban tiltakozást jelentenek be mindazok ellen, akik áttörni merészkülnek a korlátokat s a megdönthetetlené nyilvánított tetteiket új meglátásokkal próbálják megintatni.

Raffy Adám már a Giordano Brunoról írott életrajzregényében bizonyosított tette arról, hogy hőseinek élete, küzdelme és bukása nem csupán azért érdekli, mert sorsukban, pályautasukban sok a drámai mozzanat, a regényről tollára kimondottan kívánczó lelki konfliktusok sorozata, hanem mert saját magát is érdekeltnek érzi azokban a szellemi erőfeszítésekben, azokban az eszmeáramlatokban, amelyekért hősei és hősnői az emberiség legszentebb jógát: önreládozásukat vitték a kor oltárára.

Mesmer-könyvének gazdag meséjében, pompás, talán egyeseken remekbe készült korrajzában is az író egytűtérését érezzük lüktető hőseivel és mindazokkal, akik eme, a maihoz hasonlóan elborult korszakban kivülállottak a vérszomjas hatalmasok és a gyógyíthatatlan butaságban szenvedő tömegek vándorló harcain, tülekedésin. Ezek a férfiak: a Teremtő dicsőségét a Teremtés titkainak feltárásában látó jesusita atyák, a Voltairet eldugva olvasó titkos forradalmárok, akárcsak Mesmer, az ember felszabadulásának útját a tudomány mindenhatóságának álmaival fűzték egybe; a Kozmosz törvényeit kitalálták, mielőtt a saját életük titkos törvényeinek gátjaiba lüktöztek.

Mesmer, a „léleklátó”-t Raffy Adám azért látta meg olyan jól, mert egészen közel tudott férkőzni annak a kornak szelleméhez, ellentmondásaihoz és hangulatához, melyben az a nagyszerű férfiú élt.

Impozáns tudás az, amivel Raffy Adám rendelkezik. Nemcsak külső magatartásukat illetőleg ad pontos rajzot életrajzregénye megírásáról, nemcsak szív- és kedélyvilágukra látja mesterien beleélni magát, hanem bíróságban van az általa leírt korszak egész szellemi fegyverzetének; ismeri a természet-tudományos gondolkodás kibontakozása korszakának egész bölcséletét, ami abban az időben talán sokkal inkább határozta meg az egyén — egyéniségét, mint értelemvilága.

S hogy ennek ellenére mindig érdekes tud maradni, hogy a nehéz bölcselmi kérdések taglalása ellenére is, mindig színesen és érdekesítően tud elbeszélni: ez jeles írói kvalitásainak legkésebben szóló bizonyítéka. Egyes mellékalkaljai, mint Koreff, a zsidó orvos, Leonard jesusita atya, Eszter, a kis gettóbeli zsidó lány — olyan élesen vannak megrajzolva, hogy szinte túlnének a történelmi milli keretén és örök emberi tulajdonságok hordozóiként tűnnek fel.

Külön kell megemlékeznem Raffy Adám elbeszélő stílusáról. Ha érvényes a buffoni állítás, mely szerint „a stílus — maga az ember”, úgy Raffy Adám írói és emberi értékei valóban kimagaslóak. Tiszta, csiszolt, fordulatos, a művész nemes gondjával egyszerűvé kalapált nyelvezete a pompa, a csillogás, a kifejezésbeli gazdagság fényeit rejt, de úgy, hogy a mértékértés függőnyein is átugrázik, szinte áttör stílusának nemességére.

Mint elsősorban elbeszélő író, Raffy Adám nem igen rendelkezik a drámai hatások kelékeivel. Talán egyéni lelkességének heve is mérsékelten érvényesül szemlélődő természetének korlátai között. De ha valaki ezt hiánynak érezne, vagy ha mások leleklájának mélységösszával nem volnának megelégedve, úgy gazdagon kárpótolhatják magukat az író irásművészetének páratlan szingadagságában, meseszövevényeinek szinte romantikus arányokat öltő érdekességében.

Nem kétséges: a két életrajzregény után, melyet írói hírnevét megalapozta, Raffy Adámnak arról is bizonyosodni kellene tennie, hogy nemcsak elmúlt korszakok levegőjét, szellemi, erkölcsi és anyagi világát tudja új életre kelteni, hanem képes a jelen szellemi és anyagi valóságainak megragadására is; képes arra, hogy az értelmetlenségek és ellentmondások mai zűrzavara felé, melyek korszakunk ábrázolását eltorzítják: írói pillantása reflektorfényt gyújtson ki.

Mert Raffy Adám nem hiába írt a léleklátó Mesmerről életrajzregényt; ő maga is valószínűleg léleklátó.

Aki annyira bele tudja élni magát letűnt idők eszmeáramlataiba, párt- és ideológiai harcaiba, mint ő, az valószínűleg arra is hivatott, hogy a saját élményeit, kortársi tapasztalatait az írói szemlélet elfogulatlan, vagy bizonyos mértékig elfogulatlan távlatába helyezze.

Megértjük Raffy Adám menekülését a multba, sőt azt is megértjük, ha a mult bizonyos korszakaiban a jelen analógiát látja és mutatja meg.

Náci követek a Keleten

Tel Aviv, december hó

Napról napra jobban bebizonyosodik az a felfogás, hogy minden ellenkező külsőségi dacára, a Harmadik Birodalom egyes erőköze II. Vilmos Németországának. A katasztrófa-császár elgoncolásait szolgai módon veszik át igyekvő örökösök és semmi kétség nincs az iránt, hogy azonos siker fogja koronázni fardozásukat.

A Berlin-Bagdad politikai és gazdasági expanziós vonal rögzítése újabb kiszállt két évtizedes sűrűből és a holtaitól feltámadt csontváz újra a világra meresztí baljóslatu vigyorgását.

A francia fegyverek még mindig védik Szíriát külső ellenség és önmaga ellen, a nagy latin köztársaság még ott áll a posztján és mégis két nap előtt oda érkezett Baldur von Schirach, a nagyreményű német ifjuság vezetője és nem volt rest a sajtó képviselői előtt fölfedni kártyáit. Minden kertelés nélkül kijelentette, hogy utjának célja: Szíria, Irak és Perzsia ifjusági szervezeteinek meglátogatása, „amelyek iránt a német ifjuság a legnagyobb szimpátiával viseltetik”.

Mit nem tesz meg egy kis Berlin-Bagdad-i rögeszme: hirtelen feledésbe merül, hogy a két arab ország ifjusága, amely iránt „oly nagy a német ifjuság szimpátiája”, semita eredetű nagyrészt. Ugy látszik Lueger mondása azonban nem merült teljesen feledésbe „Wer an Jud ist, dös sag ich”! Igaz, hogy most porrososan ejtik ki a mondatot és a Jud helyébe Semit kerül.

Alig szállt tova Baldur von Schirach, már is jelentik Kairóból, hogy odaérkezett Schwarz von Berk, az „Angriff” főszerkesztője, hogy Egyiptomban és Szudánban „adatokat gyűjtson a Közelkeletről Irandó könyvéhez”. Ugyanaz a hirtorfás azt is jelenti, hogy a kairói Luxor Hotel internacionális közönségének, két hét múlva, alkalma lesz megcsodálni Göbbels Dr. reprezentatív árja megjelenését. A tehetséges propagandaminiszter,

egy újdonság

A KONYHA BIRODALMÁBAN

- * gazdasági.
- * praktikussági,
- * higiéniai

szempontból.

EXCELSIOR ÉTELZSIR

kiadós, finom és olcsó.

SÜTÉSHEZ ÉS FŐZÉSHEZ

De viszoát az is tagadhatalan, hogy az író számára a közvetlen élmény mindig gazdagabb kincseket rejtget az írói alkotás tökéletesítésére, mint a közvetett élmény, ami az életrajzregény építőanyaga.

A jelen regényírója egyben a jövő történelmírója is, abban az értelemben, hogy a regényben, a jó regényben egy korszak élete mindig elevenebben lüktet, mint a hivatásos történelemírók műveiben.

A jelenek ezt a regényt várjuk Raffy Adámtól, akinek minden tehetsége meg van ahhoz, hogy a mi kisebbségi életünk épszát írja meg — a léleklátó mélypillantásu komolyságával.

Salamon László

Egyiptom semita milieu-jében „jön kipsihenni” semitaüldözéstől fáradt idegeit.

A kairói „Le Nil” szerkesztője, Leon Castro, nem teljesen hisz Göbbels pihenési szándékában és Göring juhoszláviai és lengyelországi vadászataihoz hasonlítva a miniszter ártatlan telelést. Lord Halifax kezét dörszöiheti örömében, ha meghallja, hogy ószinte tárgyalópartnerei angol vadászterületeket is kezzenek favorizálni.

Egy tengelynek tudvalevően 2 vége van és ha nem mind a két végre hatnak azonos irányu erők, oda a tengely vízszintes helyzetének. Ezt a nagy jövés-menést nem is lehet rossz néven venni a Harmadik Birodalom keleti vándoraitól, hiszen elsőbbségi joguk van az olaszok felett, vagy talán nem Vilmos császár volt az Izlám első nyugati protektora?

A bevallott követeket azonban már rég megelözték a Keleten, a két izlámvédő nagyhatalom titkos küldöttei. Ezeknek a „jótékony” befolyására alakult az egyiptomi zölönges szervezet, amelynek egyik tagja, 2 hét előtt merényletet követett el Nahasz Pasa, Egyiptom jelenleg angolbarát miniszterelnöke ellen. Ebben az ügyben most folyik a vizsgálát és szenzációs adatok kerültek már is nyilvánosságra. Eltekintve attól, hogy a merénylő Palesztinába járt weekendezni, hogy ott a „zöldingsek” pénzen fenntartott terrorcsapatok tevékenységében személyesen is résztvegyen, Nahasz Pasa, belügyminiszteri minőségében, három nap előtt kijelentette az egyiptomi parlamentben, hogy a merényletet elkövető szervezetet egy idegen hatalom pénzelt.

Az Egyptian Gazette c. angol lap ma közölte a feloszlattott zöldingsek titparancsolatát és valósággal elképesztő, hogy a „civilizációméző, nyugati eszmék” milyen szédületes gyorsasággal terjednek a Keleten. A „titparancsolat” így hangzik:

1. Beszélj kizárólag arabul, semminek se válaszolj, aki más nyelven szól hozzád; ne vásárolj semmit olyan üzletben, amelynek cégtáblája nem arab-nyelvű.

2. Szükségeidet csak egyiptomiaktól szerezd be, viselj egyiptomi ruhát és vegyél egyiptomi élelmicikkeket.

3. Ne igyál szeszes italt, bojkottáld az idegen filmeket és mulatóhelyeket.

4. Menj pénteken a mecsetbe, ha mozem vagy, vasárnap a templomba, ha keresztény, szombat a zsinagógába, ha zsidó vagy.

5. Lefekvés előtt kérd számon magadtól, hogy aznap milyen szolgálatot tettél a hazának.

6. Vessél meg minden erőddel mindent, ami idegen és legyél fanatikus az örültség határáig, nacionalizmusodban.

7. A Te hazád Egyiptom és Szudán, amelyek egyik és oszthatatlanok.

8. Az ideálad az legyen, hogy: Egyiptom minden fölött áll. Minden törekvésed arra kell, hogy irányuljon, hogy országod az arab országokkal szövetségbe lépjen és hogy országod lépjen a mohamedán világ élére.

9. A jelszavad: Isten, Haza és Király. Külön magyarázat van arra nézve, hogy mit jelent a zödingeseknek Egyiptom:

1. Egyiptom a világ közepe, a civilizáció bölcsője, a bölcsesség forrása és az őszes vallások keletkezési helye: Innen indult ki a zsidó vallás, a kereszténység; itt van az Al Azhar egyetem.

2. Egyiptom harcolt az európai keresztelők ellen, legyőzte és elfogta királyait.

3. Egyiptom mentette meg a világot a tatároktól.

4. Egyiptom legyőzte összes ellenségeit és örökké élni fog.

5. Egyiptom a tengerbe vetette az angol csapatokat.

6. Egyiptom déli határa az egyenlítőig nyulik.

7. Egyiptom mutatja ma az utat Izlám-nak és nemsokára annak élére kerül.

8. Egyiptom mindenkit uralni fog, minden akadály dacára.

9. Egyiptom az emberiség gyámja.

Ezek után az ember komoly zavarba jön, hogy hol volt a civilizáció bölcsője: Itáliában, Németországban vagy Egyiptomban? A végén még kiderül, hogy a civilizációnak több bölcsője volt.

Dr. Roth Ödön

A világdíjas Földes Jolán új regénye: Fej, vagy irás. 350 lap, szép kiállítás, füve 153 lel, köve 191 lel, Pantheon kiadás, mint: „Mária jól érett (Mikszáth díjas), köve 92 lel, „Péter nem veszti el a fejét” köve 79 lel. Uj Pantheon könyv: Paul de Kruif: A hét vasember, füve 116 lel, köve 149 lel. Lepagénál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

linviz — amely
és üvegcsében
ni és new-yorki
edést váltott ki.
er és illatszert
Gyengéd,
esen eltérő —
nyezetében az
égkörét. A
ni eredetiséget
ulyozza hasz-
ARADE puder,
tapadóképes-
an csomagolva

Zsidó egyesület ásatásai Palesztinában

Minden kultúrnap megbecsüli régiségeit és felkutatja azokat, hogy hazájának és népének multját minél jobban megismerje és megszeresse és hogy ezáltal a nép az ország talajába minél mélyebben begyökereskedjék. Minél több történelmi vihar vonult el az évszázadok és évezredek folytán valamely ország fölött, hogy ott az életnek és a kulturának a termékeit a föld mélyébe temesse, annál nagyobb vonzerővel bír ama talaj a kutatóra nézve. És minél régebb leletekre bukkan valamely nép azon ország talajában, amelyen él, minél régebb leletekkel képes bizonyítani, hogy itt élt-halt, küzdött, győzött, szenvedett, kulturát fejlesztett és terjesztett, annál inkább fönnállhat jogot arra, hogy ezen, őseinek vére és verejtéke által megszentelt rögn nagy multtal bíró életét a jövőben is folytathassa.

És melyik népek van oly ósrégi multja, mint a zsidóknak? Hol van még ország a földön, amely fölött annyi harc viharozott el, mint a kis Palesztina fölött és amelynek archeológiai világa olyan gazdag, mint a zsidó Biblia földje?

A németek, a franciákat, az angolokat, sőt az amerikaiakat is már rég érdeklik a Szentírás földjének eltartott régiségei, noha sokkal kevesebb szál fűzi őket ezen földhöz, mint minket, zsidókat. Csupán vallásalapítójuknak ott lefolyt élete és általában az egyiptósi kelet az, ami őket a kutatásra serkenti. Allamaink és dugazdag egyesületeik mégis hatalmas összegekkel tették lehetővé, hogy itt kutatásokat és ásatásokat végezzenek.

Az angolok már 1865-ben alapították a hatalmas „Palestine Exploration Fund”-ot, amely 1867 óta mind a mai napig rendszeresen végez Palesztina-kutatásokat. Különös sikereket ért el az 1902-től kezdődő és 6 évig tartó, Jaffa mellett lévő Gezerben eszközölt ásatások, amelyeknek pompás eredményét S. A. Macalister fektette le 3 kötetes „The Excavation of Gezer” című, klaszikus művében.

Ugyancsak szép sikereket ért el ezen a téren a „Deutscher Verein zur Erforschung Palestinas”, — amely szintén nem zsidó intézmény. Vagy 35 év előtt alakult a gazdag „American School of Oriental Research”, amely azóta gyönyörű eredményeket ért el a Jeruzsálemben a Holttengerrel folytatott ásatásaival. A franciák is részt kértek a munkából és már 1890 körül megalapították az „Ecole pratique d'études bibliques” intézetet, a németek pedig 12 évvel később a „Deutsche Evangelische Institut für Alter-

tumswissenschaften des Heiligen Landes” című hasonló kutatóintézetet, amelyek mind gazdagították a tudományos világ kincseit.

Csak mi, zsidók, akiket legközelebről érint Palesztina és annak multja, maradunk ki ezen tudományos társaságok versenyéből.

Igaz ugyan, hogy a mi szegény, de nagytehetségű tudósaink is foglalkoztak a Biblia és a Talmud archeológiájával. De hogyan és hol? Odahaza, szerény lakásukban, a könyvek birodalmában: elméletben. A kiváló S Krause dr például Bécsben írta meg a „Talmudische Archeologie” három nagy kötetét, amelyből anélkül azonban, hogy a nagy tudós Babilónia közelében is járt volna. A nagyszerű dr. Löw Immanuel pedig Szege-den írta meg „Die Flora der Juden” című ötkötetes, világhírű művét, anélkül, hogy Palesztinában személyesen is kutathatott volna.

De az új Palesztina ezen a téren is meg-hozta a maga gyümölcsét. K. b. 16 esztendő előtt, egyes, Palesztinában élő tudósok, igen szerény anyagiakkal de annál több lelkesedéssel és erőfeszítéssel megalakították a „Oleiva Ivrit Lachakirat Erec-Jiszraél Vaatikoteháj” nevű egyesületet, amelynek célja, amint neve is mutatja: Palesztinának és régiségeinek kutatása és ősmertése.

Az egyesület élén a jeruzsálemi Héber Egyetem titkárja: Sukanik, S. Klein, Slousch s mások állnak és már eddig is igen jelentékeny és szerencsés ásatásokat végeztek. Az egyesület negyedévenként egy pompás kivitelű bulletint ad ki, amely kitűnő tanulmányokat közöl Palesztina archeológiájának köréből és beszámol az egyesület által végzett ásatások eredményeiről. A folyóiratot gyönyörű illusztrációk díszítik.

Fölötte érdekes, hogy ezen tanulmányok oly témák vonatkozásában vannak a mai zsidósággal és a jelenben is közkezen forgó zsidó irodalmi termékekkel, hogy az olvasó észre sem veszi, hogy tulajdonképpen archeológiai cikket olvas. De a palesztinai zsidó archeológusok tanulmányaiból is úgy tűnik, mintha a felfedezett régiségek nyomában életre kelnének, beszéléne, amint zsidó kutató kezébe jutnak. A Biblia, a Próféták és a Misna könyveinek száraz elbeszéléseiben egyszerre csak liktetni érzézik az évezredek előtti életet és a kiásvott, holt tárgyakat viszont régi könyveink feljegyzései szótaltatják meg és vetnek rájuk világító fényt. Azért nem végezhet Palesztinában senki sem oly sikeres ásatásokat, mint a héber képzettségű zsidó kutatók.

És mily lenyűgöző hatást gyakorolnak

A húgysav rombolólag hat a szervezetre

Távolítsa el egy radikális kezeléssel

Húgysav kristályok

A húgysav a szervezet egyik legveszedelemesebb mérge. Nemcsak reumatikus rohamokat okoz, amelyek kínjai ugyszólván el-íselhetetlenek, hanem megfáradja az összes szerveket, lerakódik az izmokban és ideg-kötegekben, benuást és atrofiát okoz. Számosan könnyedén mosolyognak ha a húgysav veszélyeiről hallanak és kijelentik: „beveszek egy pilulát és a fájdalmak elmúlnak”. Azonban ezek a fájdalmak sohasem múlnak el nyom nélkül: legyengítik és idővel megöregítik a szervezetet. Tehát feltétlenül el kell távolítanunk a szervezetből a mérgező húgysavat egy URODONAL kezeléssel, mert ez a húgysav leghatásosabb oldószere. É mellett az URODONAL előrangban szabályozza a vérke ringést és így az életet és életkedv biztos forrása.

URODONAL

a húgysav legközelebb oldószere.

Kapható: Gyógyszertárakban és Drogériákban.

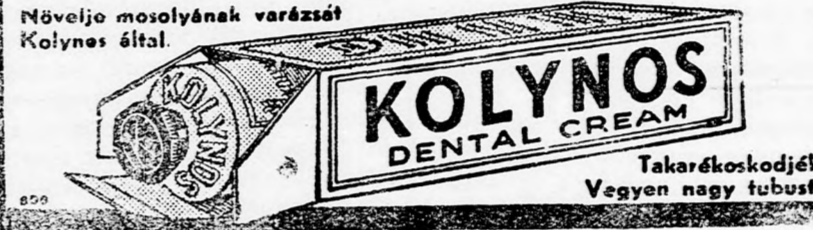

CHATELAIN KISZITMÉNY MEGBIZHATO MARKA

A gyermekek különösen kedvelik a KOLYNOST

Fölösleges, hogy a gyermekeit rábeszélje, hogy fogait Kolynos-szal tisztítsák — örömmel hajlandók erre. Nagyon szeretik az úde, kellemes ízt. Maguk a fogorvosok is különösen a gyermekek számára ajánlják a Kolynos használatát antiszeptikus tulajdonságainál fogva jól tudják, hogy Kolynos tisztán tartja a fogakat és megóvják a veszélyes csirák behatásaitól, melyek a fogak elszíntelenedését és bomlását előidézik. Gyermekei reggel és este használják Kolynost. Nagyon gazdaságos, mert félannyi van szükségére egy közönséges fogkrémhez aranyítva — egy centiméternyire, amit a száraz kefére kenünk.

Növelje mosolyának varázsát Kolynos által.

Takarékoskodjék Vegyen nagy tubust.

zsidóra és nemzsidóra ezen holt, de mégis sokatmondó régiségek! Mily meghatottság fogja el az embert, ha látja az ezen egyesület által Seik-Abrikban felfedezett sziklába vajt, háromrtegű, a II. századból eredő, zsidó temetőt, köbévajt, zsidómotivumu díszítéseivel! Minden ékesszólásnál világosabban bizonyítják ezen kézzelfogható, letagadhatatlan leletek, hogy ezen ország ósidóktól fogva a zsidóké volt és azoké is kell, hogy maradjon, mert itt csak a zsidó csinált kulturát.

De mily nagyszabásu eredményeket mutat-hatna fel az egyesület ha a nagy összegeket igénylő ásatásokra nagyobb anyagi lehetőségei lennének! Ha például a galutból 10.000 új tag lépne az egyesület körébe ami egyáltalán nem lehetetlen, ha tekintetbe vesszük, hogy a világon tizenhat millió zsidó él. A világ zsidósága azonban ezen szerény, de annál életrevalóbb és fontos egyesületet, már annak tudományos jellegénél fogva is, alig ismeri.

Normális körülmények között a nagyközönségnek valóban nem is kellene sokat törőnie ily tisztán tudományos célu intézménnyel. Nem így azonban nálunk, zsidóknál. Itt mindazt, amit más országokban az állam az ő kimeríthetetlen vagyonával és a közös talajon élő nép az ő könnyen egyesíthető energiájával nyújtani képes, mindazt

náinunk apró, privátakcióinkkal kell pótolnunk.

A jelenért való nehéz küzdelemben a multtól sem szabad megfedekezni; annál kevésbé ilyen esetben, amidőn ezen mult a zsidóság jelenével, még a jövővel is, oly szoros nexusban van. Reméljük, hogy a ma sulyos viszonyok ellenére is még mindig fognak akadni lelkes testvéreink, akik év három dollárnyi befizetéssel az egyesület tagjai sorába való felvételüket a vezetőség től (Jewish Palestine Exploration Society Jerusalem, P. O. B. 563) kérni fogják, amely esetben az egyesület folyóiratát ingyen és annak egyéb kiadványait kedvezményes árában fogják kapni. De mindezen felül ama megnyugtató érzésben is fognak részeseülni, hogy egy magas célu kulturintézménnyel szemben megtették kötelességüket.

Fleischer Lipót

Karácsonyi ajándéknak rádiót, csillán TECHNOLUX-nál
(Vashid mellett) vásárolhat részletre. Vaillanszerelés, viz-szerelés, rádiójavítás.

Nemzeti érdek, hogy a pénz az országban maradjon és ezáltal elérhető a tőke elhelyezésnek legbiztosabb alapja. Ezért minden gondos családfő, kereskedő, iparos és mezőgazda nem gondolhat másként, minthogy

vagyonát és életét a hazai egyik legrégebb (1882-ben alapított) „**NAȚIONALĂ**” Általános Biztosító Társaságánál biztosítsa, amely társaság műveli az összes biztosítási ágazatokat és elfogad (Uz. jég, befizetéses-lepés, baleseti rovatosság, élet, életkor, és szociálmány biztosítási ajánlatokat, valamint biztosításokat AZ EMBER ÉLETÉRE a legkedvezőbb kombinációkkal.

A társaság székhelye: Bucarest. Képviselet minden városban Teljesen befizetett alaptőke 25.000.000 Lei. — Különböző biztonsági alapok: 207.368.625 Lei. — Az ilfovi törvényszéknél bejegyezve 71/1884 sz. alatt. — Alapítási okirat közzétett Mon. Of. 245/1882, valamint a módosítások Mon. Of. 44/1888, 15/1890, 12/1906, 11/1907, 106/1919, 41/1921, 118/1924, 43/1931, 50/1931, 163/1933 és 12/1933 sz. alatt.

SZINIA

Hátborzongató Heiyszini r

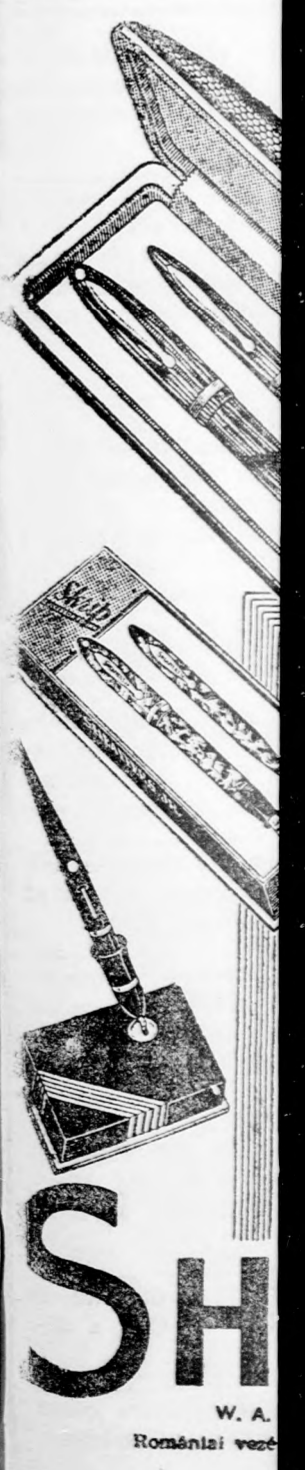
Bucuresti, december 24. (Budapesti hírlap.) Ki hitte v este fél tíz órakor, hogy meg, mely a Vox színház mekedett, alig egy félóra m késéssel rohan az a színház! Ki hitte volna, hogy ele hölgyek, meztelen vállak szőrmékkel borítva, ki tőzött urak, kinosan le Tánase premier közön mután állati tömeggé ala ra, ivóltve és egymason kijáratok felé?

Az előadás kitünő hat háborzongató módon és közönség egy hatalmas váltak és az ördögi módok élő emberek váltak a Premier-izgalom Zsufotottak pótszékekkel prókésőn érkezett nézőket. mezteti öket:

— Nem szabad pótszék Hivatásbeli buzgóság... éret?

Megkondul a gong. A foudou Pavelescu és Puiu padra lépnek. Nyomukba férfikórus. A közönség manyozza. Velaki bejelen a főnök, a szakács... Tánase tapsvihart kap kuplóját

A színpad jobboldalán díszlet, mintha szél fujna, kete hópelyhek kezdenek lami vászondarab esik a rendezői utját — mo- vetkező pillanatban me- mögött Puiu Maximilian masenak. Tánase nyugta kuplét. Látszik rajta az ég átcsap a nézőterre nem tudják miért, de n- vetkező szavakat mor- jőétvágyat, Tánase h- jőétvágyat Tánasehoz Ebben a pillanatban Puiu Maximilian és a n- — Uritsék ki a terr- És a színpad máris.

SZINHÁZ LÁNGOKBAN

Hátborzongató részletek a Tánase színház tragédiájáról.
Heiyszini riport az égő nézőtérről és a színpadról

Bucuresti, december 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ki hitte volna még szerdán este fél tíz órakor, hogy az a hatalmas tömeg, mely a Vox színház bejáratainál tüntetett, alig egy félóra múlva füstöl borítva kétségbeesetten rohan az uccákra és magából kikelve ordítja: Tűz! Tűz! Segítség! Eg a színház!

Ki hitte volna, hogy elegáns, estélyi ruhás hölgyek, meztelen vállakkal és százezres szőrmékekkel borítva, kifogástalan frakkba öltözött urak, kínosan lesimított frizurával, a Tánase premier közönsége, néhány perc múltán állati tömeggé alakul át, mely ordítva, üvöltve és egymáson tapodva rohan a kijáratok felé?

Az előadás kitünő hangulatban kezdődött és hátborzongató módon végződött. Színészek és közönség egy hatalmas órama szereplőivé váltak és az ördögi módon rendezett drámának élő emberek váltak áldozataivá.

Premier-izgalom. Zsufolt ház. Az alkalmazottak pótsekkel próbálják kielégíteni a későn érkezett nézőket. Egy tüzőltő figyelmezteti őket:

— Nem szabad pótsekket betenni... Hivatásbeli buzgóság... Vagy talán előzetes?

Megkondul a gong. A zenekar rázendít. Puiu Pavelescu és Puiu Maximilian a színpadra lépnek. Nyomukban a balettkar és a férfikorús. A közönség a díszleteket tanulmányozza. Valaki bejelenti a színpadon: Jön a főnök, a szakács...

Tánase tapsvihart kap. Énekelni kezdi új szövegét

Jóévtvágyat Tánasehoz

A színpad jobb oldalán megmozdul egy díszlet, mintha szél fújna. Fentről, mint fekete hópehelyek kezdenek hullani. Aztán valami vészongarab esik a színpadra. „Furcsa rendezői újítás” — morogja valaki. A következő pillanatban megjelenik a kulisszák mögött Puiu Maximilian feje. Intéget Tánase felé. Tánase nyugtalanul folytatja a szövegét. Látszik rajta az idegesség. Az idegesség átcsap a nézőtérre is. Az emberek még nem tudják miért, de nyugtalanok Tánase a következő szavakat mondja:

Jóévtvágyat, Tánase nekem,

Jóévtvágyat Tánasehoz nektek...

Ebben a pillanatban rohan a színpadra Puiu Maximilian és a nézőtérre kiáltja:

— Üritésétek ki a termet! Tűz van!

Es a színpad máris lángba borul, olyan

mint egy ördögi kazán. Lángfüggöny választja el a színpadot a nézőtérről.

A pánik leirhatatlan pánik támadt a teremben. Viaszszápadtan rémült arcok merevednek a kijáratok felé. A lángnyelvek lenyulnak a színpadról, mint egy hatalmas ördögi szájból. Egy férfit letaposnak. Egy hölgy elájul. Egy másik hölgy sikolt, mint valami ördűt. Egy lány hangosan sir. Senki sem jár a saját lábán. Hatalmas hullámmás a teremben, önmagától mozgó, egybeolvadt tömeg, melynek egyetlen célja: az ucca.

A bundák a ruháthárban A folyosókon, ahol néhány perccel eelőbb még beszélgettek, tréffaloztak, flörtöltek, üvölt a kétségbeesés. Az előcsarnokban jegyzőkönyvok vannak korcort:

— Ne féljenek! Ez mind benne van a darabban!

A hangok üresen konganak, mintha szomorú viccet mondtak volna. Egyik sarokban a balettnak a színpadra lemenekült valamelyik tagja, félig meztelenül úgy maradt ájulva, mintha groteszk tánc egyik figuráját akarná megörökíteni. A földön heverő estélyi ruhás hölgyet a tüzőltőpumpák öntözik. Ő kapta az első vizsugarat. Kidüldött szemű férfi egy nevet üvölt. Kétségbeesett hangzavar. Ördűt versenyfutás a kijárat felé. A kijáratot füst lepi el. Szinte azt hinné az ember, hogy kint is tűz lángol és annak a füstje zárja el a kijáratot. Az emberek füstből jönnek és füstbe menekülnek. Végre átjutnak a füstfüggönyökön. Levegő! Levegő! Levegő! A még nyitott üzleteket megtöltik a menekülők, akik néhány perccel eelőtt a fényes premier nézői voltak. Fáznak, sirnak, remegnek. A bundák a ruháthárban maradtak.

A groteszk látvány az uccákon folytatódik. Balett-táncosnők, a téli hidegben, félig meztelenül, ide-oda futkosnak a járdákon... A lángok eszik az épületet. Már a kupola is lángol. Az ucca zsufolt. Egyre több tüzőltő kocsik érkeznek. A neonfényű reklámok, a balettkar és a színészek kosztümjei, estélyi ruhás hölgyek és frakkos-szmozingos urak gyászos karneválképpé változtatják ezt a borzalmasságot...

A színpadon

Ugyanekkor a színpadon néhány újságíró tréffalozik a drukkáló sztárokkal. Tanase hat heti munkából készült a premierre. Háromszáz főnyi művész személyzetet szer-

TUNGSRAM Szakértő
ingylen

ALL RENDELKEZÉSÉRE, HOGY MEGVÓZZE ÖNT ARRÓL, MENNYIRE JAVUL RÁDÍÓJA HA ELKOPOT CSÖVEI, HELYETI UJ TUNGSRAM CSÖVEKET HASZNÁL. SZAKÉRTŐ MINDEN SZAKÖZLETBEN, AHOL A „TUNGSRAM RADIO EXPERT” FELÍRAT LÁTHATÓ.

zötetett. Ezzel az előadással nyílik meg a szezonja. Háromszáz embernek fog enni aani egy esztendeig.

Es egyszer csak felcsaptak a lángok. Valahol bujkált a vész, sokáig bukálhatott, mert egyszerre borult lángba minden. Tanase menekülésképpen hagyja el a színpadot és rendet próbál teremteni a színpad mögött. Színpadok? Lángfalak... De ki hallgat rá. Háromszáz ember hanyat-homlok menekül a színpadi kijárat felé... Háromszáz ember

ruhája marad a színpadon. A nagy színészno félmillióos nerc bundája együtt hamvad el a vetítógépész egyszerű téikabátjával. Tanasehoz szólnak a menekülők, hogy jöjjen ő is. De Tanase ott áll, a lángok majd körülveszik, el kell rántani a közelükből. Marad, mint süllyedő hajón a kapitány... Tíz perc alatt tíz évet öregedett...

Háromszáz ember ruhái veszték oda. Háromszáz ember maradt szerződés nélkül. Megették a lángok az egészséget. (S.)

Hangcsaunál fokozatosan erősödik a kínai ellenállás

Amerikai minisztertanács foglalkozott a japán-amerikai incidenssel

Mint Londonból jelentik, az Exchange Telegraph közlése szerint a kínai ellenállás Hangcsaunál egyre erősödik és a japánoknak technikai fölényük ellenére sem sikerült ezt mindezeideig megörni. Hangcsaunál e pillanatban teljes erővel tombol a küzdelem, amelyben a kínai részről 150 ezer és japán részről 80 ezer ember vesz részt.

Ujabb jelentés szerint a japán haderők megkezdték délkeleti hadműveletüket és mintegy 50 ezer főből álló hadseregük megkezdte az előnyomulást Kvantung tartományában is.

Hongkongból jelentik, hogy 15 japán repülőgép két ízben is megjelent az angol tulajdonban levő Lantow szigete felett, amely Hongkong tartományhoz tartozik. A gépek igen alacsonyan repültek.

Ujabb amerikai jegyzék Japánnak

Washingtoni jelentés szerint Roosevelt elnöktelével minisztertanács volt, amely két órán át tartott. Ujra foglalkoztak a japán-amerikai incidenssel. Yarnell tengernagy és Grew

Kína kiáltványa a távolkeleti helyzet ügyében, a pénzügyi bizottság jelentése a nyersanyagkérdésben, a csereellenőrzés megszűntetése, különböző demokratikus problémák, a menekültek segélyezésének terve, a terrorizmus elfojtására vonatkozó jelentés, a fegyverkezések leszállítása és korlátozása végett összehívandó konferencia időpontjának megállapítása. A spanyol kérdés nem szerepel napirenden, de letárgyalásra kerülhet, ha a barcelonai kormány illyértelmű kérést terjesztene elő.

Osang-Kaj-Sek: „Kína ellenállása megszilárdult”

A délutáni órákban érkezett hankoui jelentés szerint Csang-Kaj-Sek kínai tábornagy fogadta a német távirati iroda képviselőjét, akinek kijelentette, hogy Kína végso erejéig harcolni fog. Elismeri, hogy Kína súlyos veszteségeket szenvedett a háború folyamán, de abban a helyzetben van, hogy új hadostályokat állíthat fel. Kijelentette továbbá, hogy Kína ellenállása megszilárdult, mert a várakozásnak megfelelően fegyvereket és törszert kap Indo-Kínából és Szovjet-Oroszországból.

Egyre nagyobb méreteket ölt a párizsi sztrájkmozgalom

Párizs, december 24. A néhány nappal eelőtt kiújult párizsi sztrájkmozgalom tovább terjed. Pénteken a csomag- és áruszállító vállalatok munkásai nem fogadták el a döntőbíróóság határozatát és sztrájkba léptek. Követték őket a vásárcsarnokok, a nagy áruházak és az újsághirdető alkalmazottak, akik szintén feladták a munkát. A francia főváros forgalmában nagy fennakadásokat idézett elő a sztrájkmozgalom, úgy, hogy kénytelenek voltak katonai tehergépkocsikkal lebonyolítani az áruforgalmat. A pályaudvarokon 1500 tonnányi zöldség és más élelmiszer halmozódott fel a sztrájk miatt. A sztrájkmozgalom az újságvállalatoknál is nagy fennakadásokat idézett elő, mert a Hachet-újságvállalat munkásai is sztrájkba léptek.

MEM DE LUXE
a legfinomabb acélból készült penge és megis olcsó

nagykövetnek a Panay elsüllyesztésére vonatkozó jelentései alapján. Hull külügyminiszert új jegyzék megszövegezésével bízták meg, mely magában foglalná az amerikai kártérítési követeléseket és különösen a jövőbeli biztosítékokat hasonló esetek elkerülésére.

Mint Sanghajból jelentik, az Egyesült Államok főkonzulja erőlyesen tiltakozott a japán hatóságoknál a wuhui japán katonák magatartása ellen, akik megsértették az amerikai zászlót.

Kína kiáltványa a népszövetségi tanács ülésén

Mint Genfből jelentik, a népszövetségi tanács január 17-én kezdődő 100-ik ülészakán napirendjén 25 kérdés szerepel, köztülk

Ajándék AMELY ÖRÖK ÉLETRE SZÓLÓ emlék

OFELSÉGE ILK KÁROLY KIRÁLY, az uralkodót a SHEAFFER'S tollal írta alá

A SHEAFFER'S VACUUM TOLLTÖLLAKAT — amelyekre, szavatossági jelként, egy FEHÉR PONT von gravírozva — teljesen ingyen juttatjuk, ha a toll a használatatlanságig megromlásig, egy új tollal cserélik ki.

A SHEAFFER'S VACUUM TOLL állítható, egyszerű gombnyomással üríthető ki és tölthető meg. Tintabedagolóképesége nagyobb, mint bármely más tollnak. A tollhegy aranyból és platínából van előállítva és mindkét oldala használható. Vízre Irídn hegye van, tehát íróhegyen másolatot írhat.

Kapható az ország minden írószekerkeskedésben.

Á R A : 600.— lejtől — 3000.— lejtig.

SHEAFFER'S

W. A. SHEAFFER PEN CO., Fort. Madison, Iowa, U. S. A.
Romániai vezetőképviselet: KAUFMAN și FIUL, Bucuresti, Str. Rega 1.

OST fogorvosok

és meg... behat... elszinte... előidézik... este haszn... gondatlan... szük... gókrémhez... meternyire... senünk.

eréskodjék nagy tubus.

vátakcióinkkal kell pótol

nehéz küzdelemben a megfélemezünk; an... setben, amidőn ezen mul... el, még a jövővel is, o... n. Reméljük, hogy a ma... elenére is még mindig... es testvéreink, akik év... befizetéssel az egyesül... felvételüket a vezetőség... ne Exploration Society... 563) kéri fogják, amely... et folyóiratát ingyen és... nyait kedvezményes ár... De mindezen felül ama... ben is fognak részeseilni... célu kulturintézményel... kötelelességüket.

Fleischer Lipót.

accionyi... ndéknak... . csillán... MOLUX-nál... (shid mellett)... re. Vaillanszerelés, viz... rádióajvítás.

ital el... tőke

nem gondolhat másra.

(1882 ben ala, itott)

szatokat és elfogad... eció, ávenőrcs... a biztosításokat... inációkkal.

nsági alapok: 207.368.625
Alapítási okirat közzeté... 1883, 15/1890, 12/1906,
és 12/1933 sz. alatt.

EGYESÜLETI ÉLET

A kolozsvári zsidó iparosok javára a Regal bár f. hó 26-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel műsorral egybekötött teadélutánt rendez. Kérteik Kolozsvár város zsidó társadalmára, hogy a jótékony célra való tekintettel minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjék.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyi csoportja vasárnap, f. hó 26-án délután 11 órakor fogja gondozottai közt a részükre elkészített cipőket és télikabátokat kiosztani. A vezetőse a f. évben 200 gyermeket részesít felruházásban, annak dacára, hogy anyagi eszközei távolról sem nyújtanak erre fedezetet, de bízik abban, hogy a felruházás javára beindított „láthatatlan hál” bevétele meg fogja hozni nemcsak a már megrendelt felruházási cikkeket kifizetését, hanem lehetővé fogja tenni, hogy még további száz gyermek kaphassa meg a télire szükséges ruhaneműket. Az Árvagondozó hölgyei a „láthatatlan hál” tiszteletjegyeivel minden zsidó ház ajtaján kopogtatnak abban a hitben, hogy minden testvérünk igyekezni fog a maga adományával lehetővé tenni ezen szép szociális munka teljesítését. Az Árvagondozó vezetősége felkéri azon zsidó családokat, amelyeknek gyermekei ruhájukat vagy cipőjüket kinőtették, hogy ezeket árváink felruházására bocsássák rendelkezésünkre. Telefon értesítésre (19-95) megbízottaink elismervény mellett átveszik a bejelentett holmikot. A felruházás az egyesület Str. Paris 36 alatti székházában lesz, amelyre a helyi csoport elnöksége ezután is meghívja a gyermekek barátait.

A „Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület” 110. szakulése

A f. hó 2-án tartott szakülésen az üléselnöki tisztelet dr. Goldberger Ede töltötte be. Dr. Samu Dezső bőrgyógyász „A gonorrhoea s komplikációinak mai terápiája” címen tartott értekezésének keretében megemlékezik ezen ősi népbetegség történetéről. Már Mózes könyveiben fellelhetjük a gonorrhoea ismeretének nyomait. Kis történelmi visszapillantás után a manapság használatos gyógyszeres és technikai segédeszközöket igénybevevő gyógyeljárásokat ismerteti. Különösen kiemeli a Goldberger-Verecs abortio gyógy móddal elért eredményeket. Ezen eljárás, ha a beteg idejekorán jelentkezik orvosánál, rövid idő alatt teljes gyógyuláshoz vezet. Ujabban egyik gyógyszergyár belső szedésre való tablettákat hozott forgalomba, mely tabletták hivatva volnának a férfikankót megszüntetni. Az eredmények azonban ezen feltevést csak némileg igazolják. Mészúrvén ugyanis a váladéktermelés, a beteg gyogyultnak tartja magát, azonban a fertőzés és annak veszélyei továbbra is fennállanak. A célrányos kezelést megfelelő orvosi ellenőrzést kíván, mely esetben a kankó 100%-ban gyógyítható, ellentétben a közfeltevéssel, mely azt gyógyíthatatlannak minősíti.

Dr. Goldberger Ede üléselnök Samu Dezső dr. előadásáért köszönetet monvva, a hozzájárulását az idő előrehaladottsága miatt a legközelebbi szakülésre tűzi ki. Addig is hangsúlyozni kívánja: a gonorrhoea gyors és biztos gyógyulásának legfőbb feltétele, hogy a beteg mielőlt észreveszi a betegség első tüneteit, rögtön, de legkésőbb 24 órán belül jelentkezzen az orvosánál.

Dr. Csillag Jenő „Adalékok a krónikus tonsillitis kezeléséhez” című előadásában az idült mandulagyulladás pontos körismérésére hívja fel a hallgatóság figyelmét. Bizonyos tudományos megállapítások ugyanis oda irányulnak, hogy a mandulák lévén azok hasznos és védelmi szervek lehetőleg helyükön megtartassanak, ellentétben azzal a tudományos felfogással, amely a mandulákat tartván a gócfertőzés okozta áttételi betegségek leggyakoribb előidézőjének, azok radikális eltávolítását követeli.

Előadó ezután részletesen leírja az idült mandulagyulladás jellemző tüneteit, melyek révén a gyors és pontos körisme felállítása nem ütközik nehézségbe. Alapos és nagy tudományos értékű előadás végen Csillag dr. bemutatja az általa konstruált és a helyi, prof. Buzoianu vezetésével álló fül-orr-gége klinikán már kipróbált aszpirátorokat, mely szellemes és nagyon praktikus jelentőségű műszerek alkalmazása megkönnyíti a helyes diagnózist és elősegíti a célirányos kezelést.

Dr. Goldberger Ede elnök megköszönvén az előadónak tartalmaz előadását, kéri őt, hogy Buzoianu professzornak is tolmácsolja egyesületünk köszönetét szíveséggéért, amellyel megengedte, hogy a klinikáján végzett munkát Csillag dr. körünkben is ismertethette.

A Csillag dr. által konstruált műszerek annyira megnyerték a jelenlevő orvosok tetszését, hogy többen közülük megrendeléseket is eszközöltek. (dr. k. 6.)

A legszebb karácsonyi ajándék

Kapható Clujon:
„CONSTRUCTIO”
„RADIOREX”
„TANA FRANCISCA”

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Textileladásban jártas zsidó segéd (lány is lehet) felvétetik vidékre. Cim: Janovitz, Cojocna, jud. Cluj.

Egyszerűbb könyvelést értő szerény fiatalember, vagy lány felvétetik Vidékre. Janovitz, Cojocna, jud. Cluj.

Jófogalmu orth. kóser vendéglő családi ok miatt eladó. Érdeklődni: Löbl hírlapíródban, Arad.

Suche jüdisches Fräulein zu zwei Kinder im Alter 6-8 Jahre welche auch in der Hauswirtschaft mithilft. Adresse: Farkas Mendel Turda.

Oradea izr. uricsalánál kellemes otthon található szórakozás céljából vidéki urilányok. Esetleg iparművészeti szaktanácsadók kiképzést nyerhetnek. Informations Bureau Oradea, Str. Cogalniceanu 8. I. em., 13. ajtó.

Egy pénzébe kerül akár rossz, akár jó szabású térfurhat visel. Legjobban teszi, ha Czinczárné és Fülöp férfi és női divatszalonjához fordul, Str. Berde 2. szám, I. emelet, ahol szmokingok és frakkok szakértők által elismert kivitelben készülnek.

Szénaprét keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Társat keresek forgalmas mezővárosban 20 év fennálló cipő- és divatruüzletbe 150-200.000 lej tőkével textiláru bevezetésére. Izr. fiatalember részére benőülés is lehetséges. „Saját ház” jellegre a kiadóba.

Prima konyha, állandó bő választék ebéd- és vacsorákban, prima kóser italok minden fajtaból az „Elisabeta” vendéglőben

החם השמחה ביד"ץ קלון
Kihordásra is. Menyász Károlyne vezetésével. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 37.

Elismert legjobb virsli, sonka, nyelv, szalámiáru állandóan kapható Menyász Károly ort. kóser „Pardeas” bodegájában

החם השמחה ביד"ץ קלון
Cluj, Piața Mihai Viteazul 1.

Eladó Copsa-Mica állomás sibiui elágazásánál, gázvezeték mellett, ipartelepnek is igen alkalmas terület összes teléptítményekkel. Érdeklődni: Dr. Szentpétery János ügyvédnél Dumbrăveni, Târnava Mică.

Nagy természet cca. 200 □-météryit azonnalra keresünk, lehetőleg a belvárosban. Ajánlatok Deutsch optikai üzletben P. Unirii 9, adandók le.

Lakótársnót keres tisztviselő különbejáratu fűdősobás butorozott szobához. Cim a kiadóban.

Stein szilcs és szörmeszalon Calea M. rechál Foch 10. elvállal mindenféle szilcs munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Târgu-Muresen forgalmas helyen, a Szentgyörgyi téglagyárral szemben, üzlethelyiség berendezéssel, két szoba konyhás lakással és minden mellékkeliséggel kiadó. Január 1-én már átvehető. Rosenbaum Hermann, Târgu-Mures.

Jófogalmu kéthengeres szítás vámmalom két 42-es kö.íráttal, földgázmotorral tele- ressen is eladó. Cim: Turda, Szobel és Grossmann. Str. Bariju 62.

Viořica szalonban P. Unirii 12. I. em. 17. női és férfiu fehérneműek, ágyneműek, babykelengyék, pizzsamák a legkényesebb ízlést kielégítően legjobb kiállításban, legolcsóbban készülnek. Most hozott munkák nagy karácsonyi engedményt kapnak.

F GYELEMI
országzerte elismert, legolcsóbb és legmegbízhatóbb baromfi és zsirnagykereskedés. Olvasztott zsír 50, háj és bőr 40 füstölt hus 60 lejen alul. Rendes nyers libahus 16 lej ab raktár. Rendelés esetén előleg küldendő. Kérjen ajánlatot. Ort. kóser. מ. כ. ד. פ.
Friedmann Samu Ofadea, Cogalniceanu 4.

Nem mindenki tud rosszul készült ruhákban járnai. Ezért báli ruháit, délutáni és estélyi ruháit Czinczárné és Fülöp divatszalonjában készíttesse. Str. Berde 2. szám, I. em.

Kersek ujévre 2 szoba fűdősobás lakást lehetőleg központi fűtéssel. Ajánlatot ünnepek alatt Newyork portához kérek.

Finom kivitelű díobédőberendezés, kombinált szekrények, modern fotelek, röcemie eladók. Kleinberger műasztalos, Str. F. David 3.

JAHREZIT-TABLA
aluminiumból, kicsi tetszetős kivitelben, 1 személyes 150 lej, 2 személyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátumot kérek. BOROS papirkereskedés Cluj.

Perfekt román-magyar gépirónót keres azonnali belépésre ügyvédi iroda. Cim a kiadóban.

Poale Cedek és Zsidókórház báljára olcsó jó tortákat, kuglert, stb Adler zsidó cukrásznál rendelhető. F. David 18.

III

Lapunk legközelebb hivatalos munkaszüneti napra, azaz a karácsonyi ünnepre nem jelenik meg.

A király Sinaian nepeket. Bucurestiből a karácsonyi ünnepekre vajda társaságában.

A francia parkvilágkiállítás újbohí javaslatot. Párizsból a ház 337 szavazattal választotta a világkiállítás helyét megnyitására vonatkozóan.

Olaszország államtartományt Németországnak átadta. Londoni politikai hetetlen forrásból olyasmi, hogy az olasz kormánytani Kelet-Afrikában Olasz részről állítólag hogy Olaszország átadja a szomáliföldi területet, a jubai tartomány olasz kormány — így megakarja mutatni, maknak, hogy kevésje ne megoldani a német s ugyanugy, mint Olaszmat hatalom is nyugat-aidozatokat Németországnak kielégítése érdekében. Ilk, hogy a jubai tartomány legközelebbi jövőben a zsidó emigráció körülmények kö-

Kérje szállítótól a Siera-Radio készülékek új modelljeinek a bemutatását.

Siera
szerve az új piros P és állandóan dinamikus

Az összes tí

Radio
(Janovits Miklós) C

Az új buza és l... curesztiből jelentik: hivatal tegnapi ülése nuár 10 és február 10. prémium 7000, a lis 9330 lej legyen.

500 zsidó emigráció veszélye Brazília a németországi zsidó szerint 500 illegális zsidó sítására számítanak. „Illegálisok” kiutasítása azon híradása, hogy nyegyet ez a veszély zsidó emigránsok átszáznál.

UJ KELET Legújabb hírek

Komoly viszály fenyeget Lengyelország és a Szovjet között a szeptovkai határincidens miatt

Varsó, december 24. Szovjetország és Lengyelország között, egy jelentéktelennek látszó határincidensből kifolyólag komoly viszály keletkezett. A szovjetkormány két tiltakozó jegyzéket intézett Lengyelországhoz és kilátásba helyezte, hogy ha nem kap orvoslást a sérültekre, úgy lezárja a szovjet-lengyel határt. Az történt ugyanis, hogy a szeptovkai lengyel-orosz határon felgyújtottak néhány szovjet vasuti kocsit és ezzel a gyújtogatással a szovjetkormány Lengyelországot vádolja. A szovjetkormány abban az

esetben, ha nem kap ^{szükséges} kellő elégtételt, az egész szeptovkai szakaszon megszünteti a vasuti forgalmat a két ország között. Lengyelország a szovjetjegyzékre intézett válaszában visszautasítja Szovjetország vádjait, kijelenti, hogy a vasuti kocsik felgyújtása orosz területen történt és csak az oltási műveleteket végezték lengyel területen. A lengyel jegyzék ezzel szemben viszontvádát emel Oroszország ellen, hangoztatva, hogy a szovjet hatóságok kijátszák a deviza- és határrendeleteket.

Eltűnt a budapesti szovjetkövet

Sztalin hazarendelte és azóta nincs hír a budapesti követről

BUDAPEST, december 24. A magyar főváros diplomáciai körében nagy fel-tűnést keltett az a hír, hogy dr. Belezsabian budapesti szovjetkövet hirtelen eltű-vozt Budapestről és azóta semmi hír nincs róla. A magyarországi szovjetkövet-ség vezetését távollétében egy külön Budapestre rendelt szovjet diplomata veszi át. Diplomáciai körök értesülései szerint a budapesti szovjetkövet távozása egye-nesen Sztalin parancsára történt, aki táviratilag rendelte haza a budapesti szovjet követet. A szovjetkövettség értesítette a magyar fővárost és szabadságra utazott Orosz-országba. Helyette ebből az alkalomból ki-rendelt ügyvivő intézi a követség ügyeit.

Az újév első napjaiban meg-kezdődnek a közvetlen olasz-angol és német-francia tárgyalások?

Chamberlain alsóházi beszéde a „legyvertelen béke” meg-teremtéséről és a Népszövetség erőtlenségéről

London, december 24. A sajtó hasábos cik-kekben közli Chamberlain nagy alsóházi be-szédét, melyben a brit kormányfő kijelen-tette, hogy a világszerte állandósult és saj-nos, indokolt feszültség nincs összhangban a karácsonyi hangulattal, melyet Európában és a Keleten is fegyverek zaja zavart meg. Ezt a hangzavart — mondotta — bűnös könnyel-műség lenne ellentmondásokat kiváltó kül-politikai nyilatkozatokkal még csak fokozni. Ezért a brit kormány csak azt hozhatja az érdeklődő világ tudomására, hogy minden erőfeszítésével azon lesz, hogy a fegyvertelen békét még szenvedésekké tele áldozatok árán is előkészítse. Megállapította ugyan-akkor Chamberlain azt is, hogy a Népszövét-ség jelenlegi formájában valóban nem alkalm-as arra, hogy a nemzetek közötti egyet-értést előmozdítsa és ennek oka elsősorban az a bizalmatlanság, mely az egyes nemz-eteket egymással szembehelyezi, továbbá az a tény, hogy a nagyhatalmak közül már né-gyen nem tagjai az együttesnek.

A Times e beszéddel kapcsolatban meg-jegyzi, hogy a kétoldali szerződések kora kezdődik és ebbe akarva, nem akarva, nem-csak Londonnak, de Párizsnak is bele kell törődnie, amál is inkább, mert Debosznak Varsóban és a kisantant államok fővárosai-ban megmondották, hogy legfontosabbnak a Párizs-Berlin megegyezést tartják.

A Daily Telegraph and Morning Post Lon-don részéről a „fegyvertelen béke biztosítá-sának” érdekében az első lépést a közvetlen

brit-olasz megbeszélésekben látja, melyre szerinte a jövő év legelső napjaiban feltétlenül sor kerül. Ugyanezeker meg fognak indulni, amint írja, a francia-német tárgyalások is, melyeknek talaját Flandrin berlini megbeszé-lései készítettek elő.

Igen nagy fontosságot tulajdonít a brit sajtó Winston Churchill alsóházi beszédének is. Churchill ugyanis, aki eddig a felszerelés fanatikus sürgetője és a német törekvések leghevesebb ellenzője volt, most nyíltan az „áldozathozatal” szükségessége mellett tört lándzsát, amit a Star szerint tulajdonképpen az angol közvélemény pálfordulásának első érzékelhető jeleként kell tekinteni.

Az amerikai flotta csendes-óceáni had-gyakorlata

Losangeles, december 24. Az Egyesült Államok a legmesszebbmenő óvintézkedé-seket tették a csendesóceáni hadgyakorla-tok nyugodt menete érdekében. A vámha-tóságok parti őrsége a kaliforniai vizeken veszteglő több halászhajót foglalt le, me-lyekről kiderült, hogy japánok tulajdoná-ban voltak.

A LEGJOBB HAJNÖVESZTŐ SZER

PETROLEGER

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGUERIÁBAN

A nemzetiek még csak Terruel néhány épületében állanak ellen

A nemzeti erősítések támadásait visszaverték

Mint Barcelonából jelenti a Havas, a kormány nemzetvédelmi minisztériumának közleménye szerint a köztársaságiak meg-szakítás nélkül folytatják Aerruel belső városrészének meghódítását. Az ellenség csak néhány épületben áll még ellen. A lakosság háromnegyed része kiürítette a várost. A városon kívül levő pontokon az ellenség erősítései megtámadták a köztár-sasági csapatok jobboldali szárnyát, de a támadást visszavertük. A többi arcvona-

lon nincsen említésreméltó hadművelet. A Stefani (olasz) salamancai jelentése arról számol be, hogy a nemzetiek vezér-karának jelentése szerint a terrueli hely-őrség továbbra is ellenáll az ellenség táma-dásainak. A nemzeti csapatok előnyom-lóban vannak. Azon elkeseredett erőfesz-tései közben, hogy bevegye a várost, a kormány egyik dandárját teljesen elvesz-tette.

Sötétnek látja Európa jövőjét Caillaux

Párizs, december 24. Josef Caillaux, volt francia pénzügyminiszter az aktuális külpoli-tikai helyzetről nyilatkozott a sajtónak. A volt pénzügyminiszter meglehetősen sötétben látja Európa és a béke jövőjét. Nyilatkozta során Caillaux elítélte nyilatkozott Poincaré politikájáról és a békeszerződések-

ről, amelyek a mai állapotokat idézték elő. Caillaux szerint fölösleges volt a nagy vi-ágháború, mert Ferenc József halála után amugy is összeomlott volna a Habsburg-bi-rodalom. Ez a rossz háború nem vezetett máshoz, mint rossz békéhez. A volt francia pénzügyminiszter azzal fejezte be nyilatko-zatát, hogy a mai vámsorompó Európa halá-lához vezethet.

CENZURAT.

Kellemes karácsony, kedélyes Szilveszter „LICHTWITZ”, vagy „FLORA” márkájú rummal, konyakkal, likőrrel

TÖK. DUB
TUDOSIT
Posta
Tárgy postala
száma is num.
No. 224713/029.
A. Telefon: 18-64.
Havonta 110, negye-
re 300, egészévre
1200; Havonta 2,
évi 12, egészévre
12000; díjazás
„KELET” a transz-
missiók egyetlen
Cikkeink utáni
barra megjelöléséve

A
Hét nappal a v-
juk felállítani a so-
ber 20-ikának tra-
kivül álló okokból
volt módunkban t-
választások után
pedig a szavazó-
révén olyan hely-
példáian az orszá-
választási törvény
doltak olyan eshe-
ban a kormányon
szerezni a prémium-
zalókat és éppen
vénynek ilyen es-
olyan pongyola,
jogászai sem tud-
ra helyezkedni a
zatánál. Egy dol-
hogy a kormány
vázat miatt elve-
amelyre biztosan
máskor prémium-
dátumban, szava-
mánnyal együtt a
tozkodnak.
Es nemcsak a
tuma duzzad fel
vasgárdái és a
nak 66, a go-
selejük lesz és e-
diktatúrát hirtel-
lenül fogja rá-
képviselőház arc-
talan periódus k-
ben a mérleg nye-
vagy Gogáéknak
ez mit jelent a
mék és speciális
a szempontjából
mindenki, aki i-
parlamentari idős-
rájából, ahol p-
nem a cuzisták
Azí jelenti ez
hogy pártkormá-
mert egyetlen
ehhez szükséges
Február 17-ig,
széül, valamely
különbön nem
lament. Általán-
ból a koalíció
demokratikus o-
sehol sincsen
mány lényegéb-
parlamentarizm-
vó párt fejelet
ellenzéki inter-
megszavaznak
vaslatot, ame-
akar erőszakol-
parlamentarizm-
amikor a korm-
pártok erőtelje-
szavazásra vár-
és amikor nap-
sége annak, ho-
portosulás alá-
ben szótöbbség
matlanságot t-
A romániai
ban nem alka-
kus koalíció k-
koalíció kialak-
a választások
liberális pártn-
hanem egy vá-
az esetben egé-
mény egészen
pártok olyan
na el, hogy e-
nyes többsége
mentben. Egy-
ban, amelynek
szolgálnia, ho-
tűzzel-vassal